NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.

National Library, Ottawa
Bibliothèque nationale
JAN 14 1982
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103/c/23/11

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 1 (1662) 1982 | NELJAPÄEVAL, 7. JAANUARIL — THURSDAY, JANUARY 7 | XXXIII aastakäik

Soome ajaleht:

TALLINNAS TUNDUB NAGU OLEKS AEG SEISATUNUD

HELSINGI (M.E. kaastööliselt) — „Eesti on jäänud arengust maha", kirjutab Mikko Eronen ajalehes „Helsingin Sanomat" reisist talvisesse Tallinna, kus ta nägi vanu automudeleid, nappi kaupade valikut ärides ja vene kombel laste uhkesti riietamist.

Toompealt vaatas ta korstendest tõusvaid suitsurõngaid ja tundis suitsulõhna „nagu laupäevaõhtuti Soome linnades kui veel polnud elektriahjusid saunte kütmiseks". Vanalinna tänavatel ei tülitata pudipadi pakkumisega nagu Lääne-Euroopas, puuduvad luksuslikud väikekauplused. Ärides on müügil igapäevane tarbekaup riietusest kuni musta leivani. Kauplusi külastades tallinnlane tunnetab aja ja arengu peatumist. Mõni aasta tagasi oli tarbekaupu ja toiduaineid märksa rohkem „Mine ise ja vaata", ütleb ta turistile, keda huvitab elatistase Eestis.

Pühade eel ei olnud puudus mustast leivast ja kanadest. Seda kinnitasid ka elanikud ise. Seevastu aga „Viru Valge" ja teised viinad osteti ära enne viimast hinnatõusu ja kui midagi tuleb müügile, tuleb seista sabas.

VÕORAD NÄOD

Miks Eestist tuleb peamiselt kurvastavaid uudiseid? Soome ajakirjanik annab vastuse ühe õhtu kirjeldamisega restoranis. Laudades istuvad mujalt tulnud kolonistid, keda tallinnlased kutsuvad ühise nimetusega — venelased. Neid on kerge näojoonte järgi eraldada eestlaste hulgast.

Hotelli „Tallinn" varietesse koguneb vene enamik õhtu õhtu järele vaatama eesti vähemuse shablooonilist rahvatantsu, millega juba aastapäevad ees kava avatakse. Tõeline eestlus on neis esinemistes juba surnud. Üha enam lauldakse vene- või mõnes teises keeles. Ka mujal surub venepärane kõrvale eestluse. Inturisti giid ütles ringsõidul, et Tallinnas on enam kui pooled elanikud eestlased. Eestlased ise väidavad, et kogu riigis olevat ainult 40% eestlasi.

Mikko Eronen ütleb, et venestamine on muutnud eestlased küüniliseks ja alistunuks. Nad pole huvitatud oma riigi arengust, sest neil pole momendil midagi enam kaotada.

KOLONISTID EELISTATUD

Inturisti giidi informatsiooni järgi tööstustöölise kuupalk on umbes 300 rubla, kooliõpetajatel, arstidel j.t. ainult umbes 130 rubla. Sama hingetõmbega ta oli lisanud, et suurem osa töölistest on venelased ja Nõukogude Eesti olevat kõige enam industrialiseeritud riik N. Liidus. Toimetaja aga märgib — eestlaste meele teeb kibedaks, et parematele töökohtadele pääsevad vaid mujalt tulnud kolonistid. Kibedusele annab lisa, et Eesti isegi Nõukogude riigina on näinud paremaid aegu kui praegu.

Poola sõjaväevalitsus otsib kompromissi

Poolast tulnud teadete kohaselt otsib sealne sõjaväevalitsus võimalusi olukorra leevendamiseks ja sõjaseaduse lõpetamiseks. Selleks on moodustatud Poolas kolm gruppi reformide esitamiseks sotsiaalsel, majanduslikul ja poliitilisel alal. Poliitilisel alal olla kavatsus likvideerida Poola kommunistlik partei (ametliku nimetusega: „Poola Ühendatud Tööliste Partei") ja kujundada selle asemel uus partei, mis võtaks omaks ka katoliku kiriku ja vabade ametiühingute taotlused. Arvatakse, et jaanuari keskel kindral Jaruzelski avaldab üldise kava Poola sotsiaalse, majandusliku ja poliitilise struktuuri ümberkujundamise kohta. Sõjaseadus loodetavat lõpetada Poolas märtsikuus.

Kavatsusel on moodustada eriline kõrgem kohus, kes võtaks uurimise alla endise kommunistliku valitsuse väärteod, eriti endise kommunistliku partei juhi Edward Giereki ja endise peaministri Piotr Jarosziusicki omad. Nende kohtulikule vastutuselevõtmist nõudis kogu aeg ka vabade ametiühingute liidu „Solidaarsuse" juhatus. Koos nimetatutega on kohtulikule vastutusele võetud 230 kõrgemat valitsuse ja omavalitsuse ametnikku.

Teiseks vastutulekuks „Solidaarsuse" nõudmistele on kehtestamisel 42-he tunnine töönädal enamikus tööstustes. Kolm laupäeva igas kuus oleks töövabad päevad. Sõjaväevalitsusse kuuluv kindral Tadeusz Szacillo sõnade kohaselt sõjaväevalitsus austab kõiki kokkuleppeid, mis sõlmitud „Solidaarsuse" juhtidega pärast augusti 1980. a.

Walesa on nõus läbirääkimisteks, kui...

Poola „Solidaarsuse" juht Lech Walesa, keda on peetud koduses arestis sõjaseaduse väljakuulutamise päevast (13. dets.) arvates, on avaldanud nõusolekut läbirääkimiste alustamiseks sõjaväevalitsuse esindajatega kui need nõupidamised peetakse erapooletul maaalal ja et sellest võtaks osa ka 18 „Solidaarsuse" presiidiumi liiget ja kolm ametiühingu nõunikku.

Kuulduste kohaselt on valitsuse esindajatel olnud nõupidamisi „Solidaarsuse" vähemate juhtidega, kuid nimetamisväärset edu pole saavutatud. Läbirääkimisi on pidanud minister tööliste ametiühingute alal, Stanislav Ciosek Varssavi rajooni „Solidaarsuse" juhi Stanislaw Kusineckiga.

Läbirääkimisi alustades Lech Walesaga valitsusel on tahtmine vähendada pinevust ja rahutust, mis valitseb tööliste seas. Valitsuse esindaja Jerzy Urbani sõnade kohaselt Lech Walesat on koheldud väga korrektselt. Ta olla todud selleks Varssavisse, et valitsus soovib näha teda oma läheduses.

Sõjaseaduse kehtestamise kohta tähendas üks sõjaväevalitsuse liikmeist, kindral Szacillo, et see osutus hädavajaliseks, kuna partei ei saanud enam vaos hoida tööliste ametiühinguid. 580 arreteeritud ametiühingute juhtidest ja ekstriimsetest kommunistliku partei liikmetest olla juba lastud vabaks. Teiste teadete kohaselt jätkuvad vahistamised Poolas. Kinni peetakse streigijuhte ja aktiivseid ametiühingute juhte. Põhjuseks näib olevat asjaolu, et „Solidaarsuse" vähemate juhtide poolt levitatud põrandaalune lendleht passiivse vastupanu organiseerimiseks on vastukaja leidnud tööliskonnas ja viimastel päevadel on mitmes tööstuses produktsioon vähenenud tööstusliku sabotaazhi tagajärjel.

Trudeau pehmendas omi sõnu

Arvestades teravat kriitikat, mis peaminister P. E. Trudeaule osaks sai üteluse pärast, et sõjaseaduse väljakuulutamine Poolas oli vajalik, et pidurdada ametiühinguid nõudmiste esitamisel ja maa hoidmisel kodusõja olukorda sattumisest, pehmendas ta oma väljendust uueaasta läkituses Kanada rahvale. Trudeau märkis, et sõjaseadus ei ole lahendus ühe maa sisemisele kriisile. Selle asemel tuleb kasutada läbirääkimisi ning saavutada kokkulepe rahulikul teel. Vastava sooviga ta lubas pöörduda Poola sojaväevalitsuse poole.

Peaminister avaldas lootust, et heroiline poola rahvas lahendab ise oma sisemise kriisi ja kellelgi teistest rahvastest pole vajadust sinna sekkumiseks. Varem öeldu kohaselt Kanada ei pidanud nõustuma USA president Reaganiga sanktsioonidega Poola sõjaväevalitsusele surve avaldamiseks. Välisminister Mark MacGuigani seletuse kohaselt on ka selles punktis peaminister oma seisukohta muutnud ja võimalik on, et Kanada kehtestab teatud kitsendused kaubanduse, teravilja müügi ja kalapüügi alal.

☆ Poola meremehed Vancouveris otsustasid jätkata streiki ja mitte lasta Poola laevadel lahkuda sadamast. Poolast Kanadasse saadetud uued meremehed on ühinenud siinsete poola meremeestega ja osa ka nendest on juba palunud asüüli Kanada valitsuselt.

TEENETEMÄRK UDO PETERSOOLE

Aupeakonsul Ilmar Heinsoo uueaasta vastuvõtul andis Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimees Laas Leivat Udo Petersoole, kui endisele EKN esimehele, üle Kanada Eestlaste Teenetemärgi.

Laas Leivat märkis, et EKN tegevus Udo Petersoo juhtimisel võttis selle ulatuse ja hoo, millega Kanada Eestlaste Kesknõukogu tegeleb praegu rahvuslike ja välispoliitiliste küsimuste alal. Ta soovis õnne ja edu töötamiseks edasi EKN koosseisus.

Oma sõnavõtus Udo Petersoo lubas olla selle teenetemärgi väärilne. Foto — S. Preem

Nädalakroonika

IRAAN TAHAB USA-LT LENNUKITE TAGAVARAOSI

☆ Iraan loodab, et USA hakkab neile müüma lennukite tagavaraosi, mida Iraani lennuvägi hädasti vajab. Shahhi valitsuse ajal sõlmitud vastav leping on ikka veel jõus ja vastav Iraani komisjon, kes mõni aeg tagasi jõudis Washingtoni, loodab, et USA Iraani valitsuse soovile vastu tuleb.

☆ Moskvas antud seletuse kohaselt on lootus olemas, et relvastuse vähendamise konverentsil Genfis saavutatakse keskmise kaugusega rakettide arvu vähendamiseks Euroopa tandril, kui USA esindus vähegi arvestab N. Liidu olukordi ja vajadusi.

(Järg. lk. 3)

TOETUSI EKN-ule

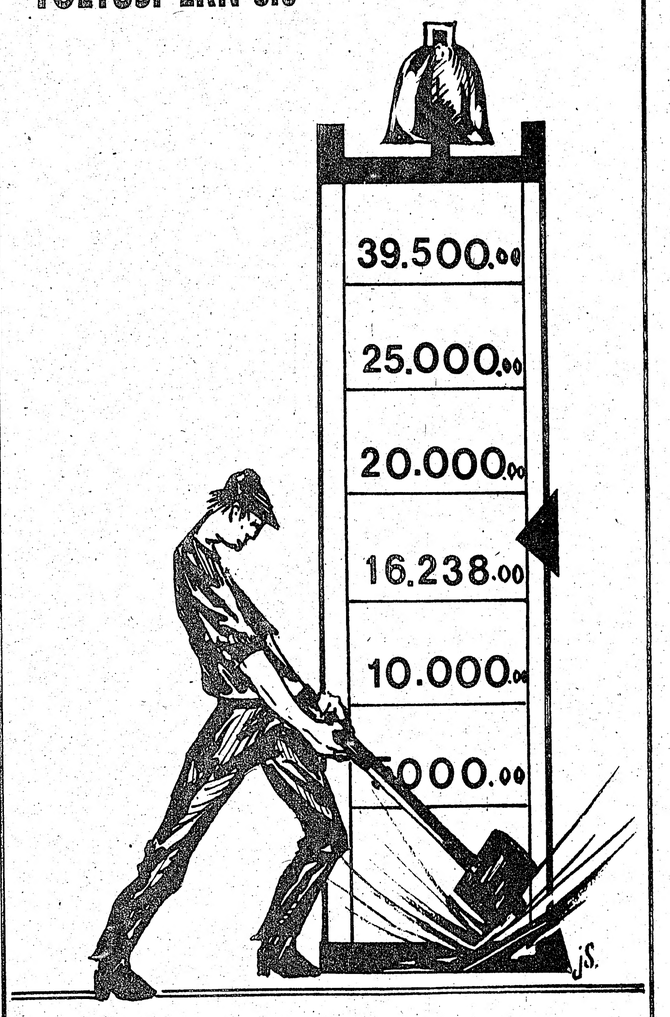

EKN eelarve 1981/82	$39.500
Kolme kuu jooksul laekunud	$16.238
Eelarvest laekumata	$23.262

Kaaseestlased,
jätkake toetuste saatmist
EKN rahvuslikuks tööks ja võitluseks!

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

(Toetajate nimekiri lhk. 4)

Postitariifide tõusu tõttu palume kiri- ja õhupostiga

„MEIE ELU"

tellijaid tasuda kiriposti ja õhuposti lisa:

Kanadas — 1 a. $23.40, 6 k. $11.70
USA-s — 1 a. $26.00, 6 k. $13.00
Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15

„MEIE ELU" TALITUS

„ESTONIA" ORKESTRI
25. AASTAPÄEVA PIDU

EESTI MAJAS 16. JAAN. 1982. A. KELL 7 ÕHTUL

Kavas: muusikaline õhtu „Estonia" orkestri ettekandel

VANATANTS — BAAR — EINELAUD — LOTERII — TANTS

Pääsmed saadaval orkestri liikmeilt ja kohapeal. Laudade ettetellimine telefonil 244-4750.

kontsert

17. jaan 1982. a. kell 3.00 p.l. walter hall — planetariumi taga

kaastegevad: liina purje — sopran, „jaaniku",
peetri koguduse lastekoor, margit viia juhatusel

$7.00 (õpilased ja pensionärid $5.00) juhatab: roman toi !

piletid saadaval koorilliikmetelt ja kohapeal.

„estonia"

UUENDAGE „MEIE ELU" TELLIMINE UUEKS AASTAKS.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h -5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 ö. Laup. kl. 9 h.-1 p.l. „MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse: 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.

Üksiknumber —.65¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $5.00, tekstis $4.50, kuulutuste küljel $4.25.

Family Trust
FAMILY TRUST CORPORATION REALTOR
1052 KINGSTON RD., SCARBOROUGH, ONT.
Olen kaasmaalaste teenistuses selle firma juures kinnisvarade agendina. 50 kontorit Torontos ja lõuna Ontarios.
VICTOR LIBE
TEL. KONTORIS: 694-3336
KODUS: 488-0129
KINNISVARADE VAHENDUS!

KUHU LÄHEB KANADA?

Lõpetasime 1981. a. juhtkirjalise ülevaatega majanduslikust ning poliitilisest olukorrast rahvusvahelisel areenil. Püüame sisse juhatada 1982. a. faktidega olukorra kujunemisest Kanadas, see tähendab ümbruskonnas, millises elame ise.

1968. aastal oli Kanada elustandard kolmandal kohal tööstusmaade hulgas. 1980. aastal oli Kanada elustandard langenud 13-le kohale tööstusmaade peres ja on taga järgmistest maadest: Shveits, Rootsi, Norra, Saksamaa, Taani, Luksemburg, Island, Prantsusmaa, Belgia, U.S.A., Hollandi ja Soome. Kus asub Kanada 1981. a. lõpul, pole esialgu selge.

Kanadas on 891.000 töötut.

Kanada laenuintressid on 3—4 protsenti kõrgemad kui U.S.A.-s.

Kütteõli hinnad tõusid läinud aastal 40 protsenti. Autobensiini hind tõusis 71 centi gallonilt pärast veebruarikuud 1980. aastal.

Tarbekaupade hinnad tõusid 12.7 protsenti viimasel aastal. Tarbijakaupade maksumuse indeks on tõusnud viimase kümne aasta kestel 145 protsenti.

Pankrottide arv lõppenud aasta esimesel kümnel kuul tõusis 17 protsenti võrdluses 1980. a. sama aja kestel.

Kanada keskpanga laenuprotsent tõusis l.a. 14% pealt 21% peale. Teiste pankade eelistatud laenude protsent kerkis 15 protsendilt 22 protsendile. Hüpoteeklaenudelt kerkis keskmiselt 13,5 protsendilt 22 protsendile ja enam ajavahemikus veebruarist 1980. a. kuni augustini 1981. a.

Kanada dollari ostujõud septembris 1981. a. oli 41 centi. Viimase kümne aasta jooksul on toiduainete hinnad tõusnud 196 protsenti ja elamute hinnad on tõusnud 137 protsenti.

Keskmine palgasaaja Kanadas on kaotanud ostujõus pärast veebruari 1980. a. 406.— dollarit ja on kaotanud 1977. a. sügisest oma ostujõus 743.— dollarit.

Kanada kulutused uurimistele ja arendamisele on 0,9% kogutoodangust. U.S.A.-s oli see protsent 2.2%, Jaapanis 2.4%, Lääne-Saksamaal 2.0 % ja Prantsusmaal 1.8%.

Intressid riigivõlgadelt lõppenud aastal olid arvestatud 14,5 miljardile dollarile, ehk 1.750. —dollarit iga maksumaksja kohta või 680.— dollarit isiku kohta.

Valitsuse (kesk) kogulaenud olid 1981. a. 119 miljardit dollarit, milline summa suureneb alanud aasta aprilliks 135 miljardile dollarile. Nii on riigivõlad 12.500.— dollarit iga maksumaksja kohta või 4.900.— dollarit iga isiku kohta. Meile ei ole need teoreetilised summad, sest maksumaksja maksab need oma tulumaksulehe kaudu.

Elamuehitamine on langenud Kanadas 20 a. madalamale tasemele. Kanada kogutoodang on langenud viimase 30 a. madalamale tasemele. Tarbija usaldus on langenud 20 a. madalseisule. Ettevõtete kasumid langesid 1981. a. kolmandal veerandil 13 protsenti. Andmed on võetud parlamendi liikme John Boslay (konservatiiv) broshüürist „Parliamentary Report".

☆

12. novembril finantsminister esitas oma kauaoodatud eelarve. Ta kutsus seda majandusliku elustamise siniseks raamatuks. Opositsioon andis sellele kohe uue nime: Sinine raamat majanduslikuks retsessiooniks. Eelarve kohaselt valitsuse kulutused tõusevad 22.1%. Kuid valitsuse defitsiit peaks langema 10,5 miljardile dollarile eelarveaastal. Järgneval eelarveaastal peaks maksud langema 1.1 miljardit dollarit, kuid ei lange alla 10 miljardi dollari kuni 1986. a. Tulumaksud vähendatakse järgneval eelarveaastal 1.1 miljardit dollarit (kui valitsus on siis veel ametis!). Tulumaksu sooduste kärpimise läbi loodab valitsus siiski suurendada oma maksutulu 2.5 miljardi dollari võrra. Siin see „koer" lõpuks peitubki.

Uus eelarve ründab nimelt tulumaksust edasilükatud hoiuseid: R.R.S.P., tulusid mitmele aastale jaotatud annuiteete, kogunevaid intresse elukindlustustele. Nii maksustab finantsminister hoiuseid ja koondintresse juba enne, kui tegelik raha on selle omanikuni jõudnud. Et maksta riigile makse, tuleb maksumaksjal jälle laenata kõrgete intressidega, lisada intressid kaubahinnale ja sundkorras paisutada inflatsiooni. Nii kaob mõte säästmiseks ja Kanada maksumaksja sunnitakse riigi hoolekandele ja saavutatakse peaministri unistus — „Just society".

Kapitaalinvesteeringuteks ja arendamiseks laenatud raha protsendid on lubatud kuludeks võtta ainult kasumi ulatuses antud aastal. Kuid stardiprojektid algaastail ei näita sageli ühtegi kasu. Nii peab ettevõtja uuesti laenama kõrge protsendiga, tõstes inflatsiooni.

Kuid aitab ka neist näiteist. McEacheni muudetud eelarve peab kriitikute survel tooma teatud muudatusi, mis selguvad hiljem. Kuni see on sündinud ja Kanada rahuloluks on õige ütelus, et McEacheni eelarve võtab rikkailt ja vaeseilt ja annab kõik valitsusele.

Eeltoodud fakte ja valitsuse röövmajanduslikku mõtlemist arvestades jääb maksumaksjail üle vaid küsida: mitmendale kohale tahab Kanada valitsus töötajate elustandardi viia tööstusriikide peres? Praeguste väljavaadete järgi saab elustandard ainult langeda.

V.

S. A. LINHOLM Ltd. — REALTOR
Tel. 486-7752
Kinnisvara vahendaja Torontos kaasmaalastele teenistuses alates aastast 1954.
Tel. kodus 489-9932

Shoppers Drug Mart — Morningside Mall
Prescriptions ☆ Patient Record System for Senior Citizen ☆ Kojutoomine
T. GUDOFSKY DRUGS LTD
255 Morningside Ave., West Hill, Ont. M1E 3E6 — TEL. (416) 281-3000

Aktuaalsel teemal

VANA AASTA RASKE PÄRAND

Aasta 1982 saabus möödunud aasta kohutava pärandiga: president R. Reagani, paavst John Paul II tapmiskatsete ja raskete haavamistega. Lähis-Ida rahuapostli Anwar Sadati julma mõrvamisega rahvusvahelise mõrvabrigaadi poolt, mille keskused asuvad Liibüas ja mujal, kuid mida juhitakse kindlakäeliselt Moskvast. Kõige viimati haarab vaba maailma meeli Poola rahva vabadusliikumise nn. solidaristide julm ja toores hävitamine venemeelse Poola kindrali Jaruzelski ja teiste Moskva käsitlastest poolakate poolt. See on kuritegu, mis vapustab kogu vaba maailma rahu ja vabadusi armastavaid inimesi. President R. Reagan asus selle kuriteo karistamisele sellega, et pani kehtima terroristide suhtes terve rea sanktsioone. Kahjuks ei taha vaba maailma juhid presidenti ja tema sanktsioone toetada, vaid toovad ette, et on head kommunistid, head terroristid ja halvad Poola kommunistid ja Poola rahva terroriseerijad olevat ainul head kommunistid, nende terror ja vägivald olevat otse vajalik, et päästa Poolamaad Moskva halbade kommunistide ja terroristide ähvarduse käest.

Igale peaks olema selge, et tänapäeva rahvusvahelise terrori ja mõrvakeskusi Liibüas, mitmes riigis Lähis-Idas, Kuubal, Ida-Euroopa satelliitide juures ja mujal juhitakse, relvastatakse ja ehitakse otse Moskvast. Seda ei juletud kunagi otseselt välja ütelda, sest USA-s ja mujal USA liitlaste keskel õitseb rahuliikumine Moskvaga, kes hoiab poolt maailma oma haardes, kelle terroribrigaadid opereerivad USA tagaõues, Kuubal Nikaraaguas, Salvadoris ja mujal. Kõik maailma sotsialistid kuulutasid Kuuba, Nikaraagua, Salvadori ja Kesk Ameerika terroristid headeks kommunistlikeks terroristideks. Kanada sotsialistide, uusdemokraatide juht Ed. Broadbent isegi käis maailma sotsialistide ülesandel neid inspekteerimas.

Igale mõtlevale inimesele peaks olema selge, et kui tahetakse vaba maailma veel vabaduses olevat osa päästa, siis on vajalik võtta kasutusele teravad sanktsioonid otse Moskva vastu, sest Poola terror ja vägivald teostati rohkem kui poolteist aastat Moskvast lanseeritud pidevate ähvarduste mõjul. Järjelikult Moskvas asub tänapäeva maailma mõrvakeskus.

Tuleb peatada Moskva abistamine: 1. Tuleb keelustada kõik lennud Soveti Aerofloti poolt; 2. Lõpetada Soveti müügikomisjoni tegevus USA-s; 3. Kaotavad kehtivuse kõik senised müügiload kõrgtehnikaks elektroonikale; 4. Peatada läbirääkimised uute teraviljamüükidele N. Liitu; 5. Kaotada senised privileegid N. Liidu laevadele USA vete ja sadamate kasutamisel; 6. Gaasitorustiku osade müük panna seisma; 7. Keelduda uute privileegide andmisest energia ja teaduse alal, mis tulevad kasuks N. Liidule tema majandusliku ja sõjalise võimsuse ehitamisel.

EI OLE TOETUST

Kuid kohe nende sanktsioonide rakendamisel selgus, et ainult sotsialistlik Prantsusmaa president Mitterrandiga eesotsas mõistis hukka solidaristide vastu Poolas tarvitusele võetud vägivalla. Kanada peaminister on annud juba mitu segasevõitu seletust, et õigustada kindral Jaruzelski terrorit. Kõige halvem on, et Lääne-Saksamaa sotsialistlik riigikantsler H. Schmidt ei toeta USA sanktsioone. Lääne-Saksamaa pangad on Poolale annud tohutu suuri laenusid. Lääne-Saksamaa on tihedas kaubavahetuses Poola ja Moskvaga. Valitseb põhimõte, et äri on üle kõige ja äri iga hinna eest. Läbi Lääne-Saksamaa saab Moskva sõjamasin kõik USA kõrge tehnika, mida USA otseselt N. Liidule ei müü.

Lääne-Saksamaa halvale eeskujule on järgnemas teised Euroopa NATO liitlased. Kuid seekord peavad kõhklevad riigimehed Euroopas maksma võibolla poliitiliselt rasket tribuuti oma sammude eest. Kõik maailma ametiühingud, USA-s, Kanadas ja ka Euroopas on võtnud hukkamõistva hoiaku solidaristide vangistamise suhtes. Kõik sõltub sellest, kuidas see Moskva ja Poola kommunistide vastane liikumine ametiühingute võimsates massides edasi areneb. Isegi üks osa kommunistlikke parteid mõistavad Poola sündmused hukka.

SEPITSETAKSE KOMPROMISSE

Selle tõttu käivad usinasti läbirääkimised, et saavutada mingit näilist kompromissi Poolas, sellist kompromissi, mis midagi ei muuda, kuid millega petetakse avalikku arvamist, et nagu oleks Poolas jälle kõik korras. Arvatakse, et 10 miljonit Poola solidaristi ja hulgalisi nende toetajaid ei ole võimalik ühe sõjaseisukorraga vangistada ja hävitada. Seda tuleb teha aegamööda ja kavalalt. Selleks on vaja aega. Räägitaksegi mitmetest reformidest, mida püütakse rakendada Poola kommunistliku partei poolt, milline on Moskva reeotsal koos mõnigate solidaristide ja katoliku kiriku ringkondadega. Räägitakse sõjaseisukorra peatsest kaotamisest.

KUHU JAID POOLA JUUDID?

Kindral Jaruzelski on pahandanud põhjalikult ka Kanada Juudi Kongressi, kes mõistis hukka Poola võimumehed põhjusel, et need süüdistavad juute selles, et Poola majandus on praeguses raskes olukorras. Kongress märgib et Poolas on praegu alles ainult ca 5000 juuti ja needki on kõrges vanuses üle 60-ne aasta vanad ja ei mängi enam mingit osa.

See teadaanne tõstatab küsimuse, et kuhu jäid Poola juudid? Tsaari Venemaal elas kõige rohkem juute Poolas.

Kuid Poolas on toimunud palju puhastusi. Terror algas Saksa—Vene sõja puhkemisel 1941. a. juunis poolakate poolt saksasoost Poola kodanike suhtes. Sakslased omakorda kuulutasid poolakad üheks kõige alatumaks rahvaks, kellega ühel õigel sakslasel ei tohi olla läbikäimist. Palju juute oli seotud põrandaaluse vastupanuliikumisega ja sakslased hävitasid neid. Kuid pärast sõda tulid kõik elusolevad juudid Poolasse tagasi ja algas omakorda halastamatu terror nende poolakate vastu, kes kuidagi olid sakslastega seotud. Ilma kohtuta mõrvamine lõppes alles Gomulka ajal. Kuid Gierecki peaministriks olles olid juudid jälle juhtivatel positsioonidel. Poolakad annekteerisid terve Ida Preisimaa sakslastelt ja suured linnad nagu Danzig ja Stettin muudeti kõik Poola linnadeks. Ida Preisimaale ei jäänud järele ühtegi sakslast.

Selles olukorras tuleks küsida, et millal ja mis põhjusel lahkusid juudid Poolamaalt, kui oma endiselt kodumaalt? Poolamaal on terror järgnenud terrorile ja küsime, kas see on viimane kord?

Loodame, et uus aasta annab arutust. Kuid oleme valmis ka uuteks tagasilöökideks.

AJK

Els Kaljot-Vaarmani Sihtkapitali stipendium

Eesti Kultuuri Koondise Kultuurifondi toimkond teatab, et Els Kaljot-Vaarmani Sihtkapitali stipendiumidele kandideerimise tähtpäevaks on määratud 20. jaanuar 1982.

Sihtkapital on moodustatud abikaasade Erich ja Els Kaljoti korrespektiivse testamendi, mis tehtud 10. septembril 1965. a., eeskirjade kohaselt. Sihtkapitali eesmärgiks on stipendiumide abil toetada eestlasi, eriti noorsugu, muusika ja teatrikunsti viljelemisel. Sihtkapitali valitseb Eesti Kultuuri Koondise juhatus või selle õigusjärglane.

Kandideerijail palutakse lisada lühikesed eluloolised andmed koos ülevaatega õpinguist ja senisest tegevusest ülalnimetatud aladel ning milleks soovitakse stipendiumit kasutada.

Sooviavaldused saata aadressil:

Eesti Kultuuri Koondis, Kultuurifond, Box 657, S-101 29 Stockholm.

EESTI KULTUURIFONDI TOIMKOND

SUUREMAT VALVEOLEKUT USU JA VABADUSE VÄÄRTUSTE KAITSEKS!

Sündmused rahvaste elus paljudel maadel, laialt levinenud kuritegevus, saatanlik poliitiliste jõudude toores tegevus Idas ja Läänes, kõnelevad sellest väga selget keelt, missuguses maailmas meie elame.

Taolises maailmas me suudame nüüd ka suure selgusega mõista, kui habras on väline rahu ja ka heaolu, mille keskel meie kaua oleme elanud kasutades kõiki USA, Kanada, Austraalia ja Lääne-Euroopa kaitset, hüvesid ja võimalusi, mida nad 1944. aasta sügisest on pakkunud kommunistliku hävituse eest Jumala armu abiga pääsenud eestlastele.

Astudes 1982. aastasse meil tuleks kristliku maailmavaatega eestlastena küsida: mis on meie koht ja ülesanded vabadel maadel? Kas oleme unustanud, et meie elu on meile rasketel aegadel ja ohtlike sõja- ja pärastsõja teedel paljukordselt tagasi kingitud? Kas peaksime kõiki suuri ja sügavaid elamusi ja nende kõnet meie hingele lihtsalt kustutama oma mõttemaailmast?

Kui me sellise tee valiksime, me kahjustaksime omaenda sügavamat, väärtuslikumat elu. Meie kahjustaksime neid, kes lastena või noortena me kodudes iseseisvale elule vastu sirguvad. Me jätaksime täitmata pühad ülesanded, mis meil on Eesti pinnal ühe põhjamaise kristliku rahva liikmetena kasvanud inimesteks täita eriti ka oma lastelaste suhtes. Ei ole küllalt sellest, et meie neid vanavanematena armastame, hellitame, nende kasvamisest ja edust rõõmu tunneme.

Nende aastavahetuse ridade kaudu me kõneleme teiega, kes olete eesti ajalehtede lugejatena ühenduses eestlusele tähtsate mõtete, püüdluste ja ideaalidega. Esindades meie Eesti Kirikut, mis üle 460 aasta on teeninud meie rahvast, kõigepealt me leiame, et Eesti Kirikul on põhjust tänada kõiki eestlasi, kes oma südames ja kodudes on alles hoidnud elava, tegeva armastuse Jumala ja oma põlise kodumaa vastu. Meie täname neid, kes ei ole tuimusel ja ükskõiksusel, mugavusel ja pealiskaudsusel lasknud surmata oma kristlikku ja rahvuslikku südametunnistust.

Kahjuks on aasta aastalt vähenenud aktiivsete eestlaste arv — mitte ainult surma läbi vaid passiivseks muutunud südamete läbi. See ei ole loomulik, et eestlaste keskuste usulist, kultuurilist ja rahvuslikku tööd kannab ainult selle keskuse väiksem osa. Selliselt suretatakse välja eestluse parimad, sügavaimad eluavaldused vabas maailmas.

Olgu Jumala armu läbi meile kingitav 1982 aasta paljudele pöördepunktiks, kus nad üle aastavahetuse läve astudes endale ütlevad: mina ei taha olla eesti elu mahamatjate ridades, vaid kui Jumal mulle kingib mu eluküünla edasi põlemise võimaluse, siis ma soovin seda kasutada mitte ainult iseendale, mitte ainult oma perekonnale ja lähedastele, vaid ma tahan elava südame ja tõsise vastutustunde ja ka kristliku rõõmuga osa võtta eestluse eluavaldustest.

Eestlaskond vabas läänemaailmas ei ole tavalised väljarändajad, kes nii mõnigi kord on huvitatud ainuüksi oma isiklikust heakäekäigust ja edust ja kes soovivad kiiresti kaduda võõraste rahvaste keskele.

Meie oleme 1944. aasta sügisel põgenikud Jumalat, usku ja vabadust vihkava kommunismi eest. Jäägem selleks oma viimse hingetõmbeni. Andkem samas oma pühad ülesanded edasi uhkelt, julgelt ja Jumala õnnistust paludes ka oma lastele ja lastelastele.

Õnnistatud uut aastat soovides

RUDOLF REINARU
praost

RUDOLF KIVIRANNA
praost

POOLAS VALITSEB SÕJAVÄELINE TERROR

Sõjaväelise „Päästekomitee" valitsus Poolas on täielikult lülitanud välja Poola parlamendi ja valitsuse tegevuse ja asendanud selle seninähtamatu terroriga, mis omane ainult kommunistlikule korrale. Parlament ja valitsus on kujunenud „Päästekomitee" tööriistadeks ning korralduste täitjaiks terrori teostamisel. Selle abil „normaliseeritakse" olukorda Poolas, nagu tavaliselt öeldakse, kui mõnel kommunistlikul maal hakatakse minema tagasi range kommunistliku korra juurde ja varem antud mõningad vabadused keelustatakse, nagu see teostus kümmekond aastat tagasi Ungaris ja Tshehhoslovakkias.

Poola piirid on jäänud suletuiks alates sõjaseaduse väljakuulutamise päevast arvates. Teadete levitamine sisemaal ja välismaale on kõvasti tsenseeritud, et keegi ei saaks õiget ettekujutust mis maal juhtub. Väljapääs maalt on rangelt piiratud ja merepiiril on valvel Poola laevastik. Rannavete piiril liiguvad N. Liidu sõjalaevad ja aitavad poolakatel merepiiri sulgeda. Selle tõttu pole põgenikke Poolast saabunud Taani ja Rootsi randa, nagu seal on oodatud. Maal kehtestati liikumisekeeld õhtu kella 10-est kuni kella 6-eni hommikul. Keelatud on streigid, organisatsioonide tegevus, kogunemine ja koosolekute pidamine. Lubatud on vaid kogunemine kirikutes jumalateenistuste ajaks. Laupäev kuulutati uuesti tööpäevaks ja „Päästekomitee" korralduste mittetäitjaid ootab range karistus, 5 aasta vangistusest kuni surmanuhtluseni.

„PÄÄSTEKOMITEE" TAKTIKA

Juba enne sõjaseisukorra väljakuulutamist politsei ja sõjavägi saadeti tänavatele ja teedele korrapidamise eesmärgi ja alustati dissidentide ja teiste aktivistide massilist vahistamist. Arvestatakse, et juba esimestel päevadel arreteeriti ligemale 48 000 isikut, nende seas kogu vabade ametiühingute ja nende liidu „Solidaarsuse" aktiivne juhatus koos liidu presidendi, Lech Walesaga. Arreteerimiste teostamiseks ning läbiotsimiste teostamiseks organiseeriti abipolitsei, 1940. aastal Eestis kuulsaks saanud Rahva Omakaitse (RO) eeskujul. Politsei ja sõjavägi ründasid tööstusi ja kaevandusi ning nõudsid tööliste viibimatut asumist tööle, et parandada Poola katastroofilist majanduslikku olukorda. Töölised paljudes tööstustes ja eriti kaevandustes vastasid sellele uute streikide korraldamisega ja nende mahasurumiseks sõjavägi on mitmel juhul avanud tööliste peale käsirelvade tule, kusjuures sajad töölised on saanud surma. Selle brutaalse käitumise ja terroriga „Päästekomitee" kasutada on võim ja ta on kasutamas seda hirmu ja lootusetuse tunde süvendamiseks rahva seas. Rahval tuleb harjuda uuesti sellega, et võimu korraldusi tuleb täita või kanda karistust. Kas „Päästekomitee" saavutab oma eesmärgi, näitab tulevik. Varssavi raadio teadustaja sõnade kohaselt poola rahval tuleb anarhia juurest minna kitsaste aegade juurde ja töötada, et saada üle majanduslikust ja sisemisest kriisist. See on „Päästekomitee" eesmärk, mille juurest temal mingisugust taganemise teed ei ole.

VASTUPANU SÜVENEB

Sõjaseisukorra väljakuulutamisel poola rahvas jahmus sellest, et nende rahvuslik uhkus ning armastatud sõjavägi oli muutunud uue võimu tööriistaks ning pöördunud rahva vastu. Rahvas enamikus aktsepteeris resigneeritult tekkinud olukorda, kuid tööstuslikes piirkondades ja eriti kaevandustes, kus töölised hästi organiseeritud ja distsiplineeritud, politsei ja sõjaväe püüdlused streike lõpetada ei ole andnud soovitud tagajärgi. Tule avamine tõrkuvate töölise peale on olukorda halvemaks muutnud, mille tagajärjel üliõpilased on hakanud korraldama protesttistreike ja talupojad on pidurdanud toitainete saatmise linnadesse. Võim on sattunud täielikku vastuollu rahva tahtega. Tööliste ja dissidentide järelejäänud või uued juhid seletavad omalt poolt, et solidaarsus on uus, inimõigustest ja vabaduse ideest kantud liikumine Seda ei saa surmata relvadega ega terroriga. Solidaristide juht Lech Walesa on julgustanud rahvast väitega, et meie oleme usklikud ja sellepärast loodame ka lootusetus olukorras ning võitleme edasi oma õiguste taastamiseks. Nendel on väljavaateid, sest sõjavägi on mitmel korral keeldunud tulistamast rahva peale ja mitme tanki meeskonnad on jätnud oma tanki tänavale ning kadunud rahva sekka.

A.N.

Koivisto populaarsus langemas

HELSINGI (M.E.) — Ühe viimase gallupi järgi on Soome presidendi asetäitja Mauno Koivisto (SDP) populaarsus langemas olles n. 40—45% raamides. Keskerakonna kandidaat Johannes Virolainenil liigub see tõusuteel ja on nüüd umbes 16%. Parempoolse kandidaadi Harri Holkeri populaarsus tõuseb ka. Teistel kandidaatidel pole ilmselt võimalusi ja siin arvatakse, et vastakuti presidendivalimiste viimasel ringil on kas Koivisto—Holkeri või siis Koivisto—Karjalainen, keda peetakse kõigest hoolimata nn. mustaks hobuseks, kelle parempoolsed võtavad oma kandidaadiks juhul, kui Holkeri koondusparteist ebaõnnestub.

Traditsioonilisel uueaasta vastuvõtul Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo kodus käis ligi 150 kaasmaalast — organisatsioonide esindajaid, perekonnasõpru j.t. Külaliste hulgas olid ka Läti Vabariigi konsul dr. E. Upenieks abikaasaga, parlamendiliige kol. Ken Robinson ja major Carl T. Wainsberger. Pildil, vasakult — E.V. Riigivolikogu liige Mihkel Hansen, Toomas Heinsoo, Margot Heinsoo, aupeakonsul Ilmar Heinsoo ja E.V. Riigivolikogu liige Kustav Kurg.

Foto — S. Preem

POOLA ZLOT DEVALVEERITI

Majandusliku kriisi tagajärjel devalveeriti Poola rahaüksus zlot. Suhtes USA dollariga selle väärtus langes 34 pealt 80 peale. Koos sellega valitsus tegi teatavaks, et toitainete hindu tõstetakse kuni 400%. Sellel määral tõuseb liha, või ja piima hind. Teiste toitainete hinnad tõusevad vähemal määral. Ettenähtud normide kohaselt tavaline isik Poolas saab vähem liha kui sööb ameeriklane või kanadlane, kuid raskетöölise norm on suurem.

Koos sellega on teatatud Poola rahvale, et endise valitsuse poolt ettenähtud valimisi kevadel ei peeta. Maad juhib sõjaväevalitsus, kuni olukord Poolas on täielikult normaliseerunud.

KAS PRESIDENT REAGAN JÄÄB ÜKSIKVÕITLEJAKS?

USA president Ronald Reagani otsus, avaldada survet Poola sõjaväelisele valitsusele ja N. Liidule, et Poolas lõpetataks sõjaseadus ja maal taastataks inimõiguste kasutamine vastavalt Helsingi kokkuleppele ja vastavalt LRO põhimäärustele, kutsus esile ebameeldiva reaktsiooni USA liitlaste seas Euroopa mandril.

Eriti teravalt kritiseeris Reagani otsust sanktsioonide rakendamiseks Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Schmidt, kes väitis, et presidendi poolt ettenähtud sanktsioonide rakendamine kahjustab rohkem USA liitlasi Euroopas kui N. Liitu. Nendel sanktsioonidel ei olevat mingit mõtet.

Teised Europa riikide juhtidest, eesotsas Prantsusmaa presidendiga on jäänud äraootavale seisukohale nende sanktsioonide rakendamise suhtes USA poolt. Ainult Inglismaa peaministril Margaret Thatcheril on tahe ühineda president Reagani seisukohaga. Oma läkituses inglise ja Euroopa rahvastele ta rõhutas, et nüüd on aeg ühineda president Reagani seisukohaga inimõiguste ja rahvaste vabaduse kaitseks.

Vastupidi arvamisele, et N. Liidu vastu suunatud sanktsioonid ei avalda seal nimetamisväärset mõju, reaktsioon Moskvas oli väga kiire ja järsk. See avaldus valimata sõnades, kus president Reagan nimetati valetajaks ning usaldamatuks isikuks, kes lõhkus kõik selle, mis ülesse ehitati eelmise administratsiooni ajal koostöö alustena USA ja N. Liidu vahel. Mitte N. Liit vaid USA on olnud Poola sisemise kriisi ülesse puhujaks, et tähelepanu oma maa sisemistelt raskustelt kõrvale suunata ja enesele paremaid eeliseid välja pressida USA ja N. Liidu vahel käimasoleval relvastuse vähendamise konverentsil Genfis.

A.N.

MILLES SÜÜDISTATAKSE EDWARD GIEREKIT

Edward Gierek nimetati Poola kommunistliku partei juhiks 1970. a. kui Gomulka sellelt kohalt tagandati tööliskonna rahustamiseks pärast rahutusi toitainete hindade tõstmise pärast. Gierek sai täielise volituse riigi majandusliku olukorra parandamiseks ja ta tegi seda puht kapitalistlike printsiipide kohaselt. Viga seisis vaid selles, et see mis töötab kapitalistlikul maal ei tööta teps mitte kommunistliku korra juures.

Gierek hakkas tegema suuri välisvõlgu ning ehitama üles Poola tööstust. Ta ostis 10 miljardi dollari väärtuses läänest tööstuste sisseseadeid ja ehitas Varssavi lähedale traktorite tehase, mis pidi tootma 75,000 traktorit Massey-Fergusoni kavade kohaselt ja täitma nendega kogu maailma turu. Ta ei olnud aga muretsenud luba nende traktorite müümiseks läänes ja Ida-Euroopa riikide tarvis need olid küllalt kallid. Tööstus võis produtseerida vaid 500 traktorit aastas.

Gierek sõlmis kokkuleppe RCA ettevõttega värviliste TV vastuvõtjate ehitamiseks. Ta ehitas tööstuse 600,000 aparaadi ehitamiseks aastas. Halva juhtimise juures see tööstus suutis toota ainult 50,000 vastuvõtjat aastas.

Nende tagasilöökide juures Gierek tahtis siiski teha head nägu ja hoida elanikkonnas rahu. Ta tõstis tööliste palgasid 40%, suurendas liha produktsiooni ja laskis lihaloomade toitmiseks sisse tuua 4 korda rohkem teravilja kui eelmise valitsuse ajal. Valitsuse poliitika aluseks oli soov rahvast odavalt toita. Selleks valitsus maksis näiteks piima liitri eest talunikele 10 zloti ja müüs sama piima kauplustes 4 zloti eest. Elus sigade eest maksti talunikele 130 zloti kilost ja kauplustes müüdi sea liha 70 zloti kilogramm. Juurdemaks toitainetele neelas ligemale 1/3 riigi sisetulekust ja välisvõlad suurenesid. Kui õli produtseerivad maad tõstsid õlihinna mitmekordseks 1974. a. andis see end valusasti tunda Poolas. Tuli teha uusi välisvõlgu, kuni see võttis praeguse kuju — 27 miljardit dollarit. See on laenatud 15-lt lääne riigilt ja 501 lääne era pangalt. Selle võla protsentide tasumine nõuab kogu väliskaubanduse kaudu saadud väisvaluuta.

Raha ei jäänud üle vabrikute tagavaraosade muretsemiseks läänest ostetud masinatele. Need tuli jätta seisma ja tööstuse produktsioon langes. 1980. a. Poola tööstuste produktsioon oli ainult 60% eelmiste aastate omast. Poola on nüüd Giereki poolt kujundatud nõiaringis ja peab vastutust kandma erilise kohtu ees. Võibolla, et kohus leiab, et mitte Gierek vaid süsteem on süüdi, kuid viimast karistada ei saa ja seepärast Gierekil tuleb kaotada pea.

N.

EDWARD GIEREK

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus.

Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

Kiri Saksamaalt

HAIGED KUTSEALUSED

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Vastavalt statistikale leiavad saksa sõjaväearstid iga kutsealuse kohta läbilõikes üheksa terviseviga. Luubiga tuleb otsida absoluutselt terveid noormehi. Umbes 20 protsenti kutsealustest tunnistatakse tervislikel põhjustel teenistuskõlbmatuks.

Peamisteks vigadeks on rikutud hambad, vead lõualuudes, lampjalad, moondunud selgroog ja nõrk konditsioon. Vähe on noormehi, kes võivad sooritada rohkem kui kolm lamatugiseisu või käte ripendamist. Arstide arvates on selle põhjuseks vähene liikumine ja puudulik koolivõimlemine. Võrreldes 1956. aastaga on noormeeste juures suhteliselt rohkem terviserikkeid.

See statistika ei ärata imestust. Jälgides igas vanusegrupis noori, hakkavad nad juba pärast kõndima õppimist endid ringi veeretama kolmerattalisel jalgrattal või mänguautoga. Siis järgnevad laste jalgrattad, päris jalgrattad, mofad, mopeedid, mootorrattad ja 18-aastaselt autod. Mitmeid tunde istuvad lapsed teleri ees ja hiljem üle südaöö diskoteekides. Kui keegi tänapäeva Saksamaal kõnnib maanteel veel jalgsi, see tuleb nagu kahtlane ette. Loomulikult ei eduta tervist lapsepõlves alustatud suitsetamine ja õllejoomine.

RUVETATUD PÕHJAMERI

Keskkonna kaitsjatele kui ka valitsusringkondadele tekitab muret Põhjamere kasvav saastamine. Eriti palju heitvett suubub Põhjamerre Elbe jõe kaudu. Viimane on „tänu" Tshehhoslovakkiale ja „DDR"-ile kõige rohkem saastatud suurjõeks Saksamaal, kus surevad kalad, väheneb floora ja ellujäänud kalad lähevad kärna. Edasi asub Põhjamere ääres palju tööstusi, samuti Elbe alamjooksul, kus tuleb vetesse saasta ja mürke. Ka tihe laevaliiklus ja turism aitavad Põhjamere saastamiseks kaasa. Meres on jäänud vähemaks floora ja fauna.

Saksa liiduvalitsus kavatseb siseminister Baumi seletusel alustada läbirääkimisi „DDR"-i ja Tshehhoslovakkiaga, et need ei koormaks oma roiskvetega Elbe jõge ja seega ka Põhjamerd.

ARSTI MÕRVAKATSE

Essenis vahistati ühes suurkliinikus 43-aastane ülemarst dr. Schramm. Teda süüdistatakse mõrvakatses ühe patsiendi kallal. Eduka kolleegi vastu kadedust tundnud arst süstis raske südameoperatsiooni läbi teinud patsiendile desinfektsioonvahendiga segatud põrandapesu vett. Asja märkasid kolm õde, kes informeerisid sheffarsti. Patsiendilt võeti vereproov, millest leiti desinfektsioonivahendi jälgi. Sama mürk avastati ka süstlalt, mille mõrvakatse sooritanud arst oli visanud ämbrisse.

KALLIS FOTO

Üks provintsiajaleht Badenis avaldas hiljuti foto, mis näitas kohalikku politseiametnikku katmatult tagapoolt. Politseinik oli pildistatud suplemisel ühes kunstnikus järves. Ta naine tundis oma mehe seljatagant ära, samuti tuttavad, kes tegid asja kohta iroonilisi märkusi. Politseinik andis asja kohtusse. Foto avaldanud ajaleht mõisteti maksma politseinikule 1000 marka „valuraha", kuna pildistatud kehaosa kuulub rangelt kaitstud intiimsfääri.

JONNAKAS DAAM

Kuni Liiduvabariigi kõrgeima kohtuni (Bundesverfassungsgericht) protsessis 60-aastane raamatukoguhoidja Gerda Reichenberg välja. Ta tahtis läbi viia, et naisi kõnetataks „Dame" sõna „Frau" asemel. Keegi ei tule selle peale, et härra Meierit tituleeritakse „Mann Meier", väitis energiline daam. Kohus lükkas kaebuse tagasi, kuna see ei käi põhiseaduse vastu. Süüdistaja peab kandma kõrged kohtukulud.

-kk

Nädalakroonika

(Algus esiküljel)

☆ **Endine Toronto linnapea David Crombie tahab saada Kanada progressiiv-konservatiivide partei juhiks. Ta ei alusta mitte omapoolset kampaaniat praeguse parteijuhi Joe Clark'i kukutamiseks, kuid loodab kindlasti võita juhi koha kui see tuleb häältamisele järgmisel partei konverentsil. Crombie arvates on praegust partei juhti juba nii palju kritiiseeritud, et ta peaks oma kohast loobuma ja andma parteile võimaluse tema tagasi valimiseks või uue parteijuhi leidmiseks.**

☆ **Itaalias röövitud USA kindral Dozieri vabastamiseks on pandud kokku eraalgatuslikus korras 2 miljonit dollarit. Loodetakse, et selle kaudu saadakse vähemalt andmeid kus kindralit kinni peetakse ja kas ta on veel elus. Senini ei ole politsei suutnud avastada mingeid jälgi. Kindral Dozieri röövimine oli teostatud väga professionaalsete terroristide poolt.**

☆ Ghanas teostus järjekordne valitsuse muudatus. Seekord haaras võimu endine lennuväe leitnant Jerry Ravlings, kes deklareeris, et aeg on tulnud Ghana ühiskonna täielikuks ümberkorraldamiseks demokraatlikul alusel. Parlament saadeti laiali, poliitilised parteid keelustati ja maal kuulutati välja sõjaseadus.

☆ **Poola peaministri abi poeg Arthur Rakowski koos naise ja pojaga palus asüüli Lääne-Saksamaa valitsuselt. Ta lahkus mõned kuud tagasi Poolast ja kavatseb pärast poliitilise põgeniku staatuse saamist minna elama Austraaliasse. Elamist Saksamal ta peab liiga ohtlikuks, sest vene väed on lähedal.**

☆ Kanada noorte hokimeeskond tõi kaasa rahvusvaheliselt võistluselt kuldmedali. See oli Kanada noorte esimene kuldmedal rohkem kui 20 aasta järele. Kuldmedali võitjaks oli Saskatchewani Ülikooli meeskond.

SOOME KRIITIK:

Veljo Tormis silmapaistvam helilooja Eestis

HELSINGI (M.E.) — Soome suurima ajalehe kultuurikriitik Seppo Heikinheimo kirjutas poole leheküljelise artikli Veljo Tormisest.

Artiklis üteldakse, et ooperimuusika alal on omi juuri Soomes otsinud Merikanto, Madetoja ja Kokkonen, nendest veelgi sügavamale rahva „juurtesse" on ulatanud Veljo Tormis oma ooperiga „Eesti ballaadid", mis on oma 75-aastapäeva pühitseva Estonia teatri repertuaaris.

Rahvamuusika kasutamine kunstimuusika alusena olevat raske, mainib soome kriitik. Ainult Bela Bartok oskas need kaks elementi ühendada. Ta jätkab Tormise sõnadega: „Ma ei kasuta rahvamuusikat, vaid rahvamuusika kasutab mind." Artikli järgi Tormis tunneb ennast olevat nagu puurkaev, milledest rahvamuusika pulbitseb välja. Heikinheimo on siiski arvamusel, et pelk „toru" ei veel ole piisav tõstamaks Tormise kantaadiooperit kunstilisele tasemele: olevat vaja mingisugust filtrit või töötlemistehast, mis muundaks selle tooraine kaasaegsele kuulajale arusaadavaks. Kriitik arvab, et Tormis täidab selle ülesande suurepäraselt ilma, et runomeloodia kaotaks oma algupärase iseloomu.

On selge, et Heikinheimo eesti kunstielu armastajana tahaks, et Tormise heliloomingut ka Soomes kuldakse.

„Tormis on pärast Arvo Pärdi emigreerumist vastuvaidlematult kõige silmapaistvam helilooja Eestis", ütleb soome kriitik.

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA

K. Päts — 1918.

Kolm eestlast Nobeli pidustustel

Nobeli pidustustest, mida peeti 80-ndat korda erilise pidulikkusega, võttis osa ka kolm eestlast kutsutud külalistena

Nimelt oli üks füüsika laureaatidest, hollandi päritoluga Nicolaas Bloembergen isiklike külalistena kutsunud pidustustele eesti arstidepaari Aleksander ja Lehti Teemanti Vikenist, Lõuna-Rootsist. Nii Lehti Teemant kui ka prof. Bloembergen olid 1949 stipendiaatidena sama USA ülikooli juures Bostonis. Sealt algas perekondade vaheline sõprus.

Ka üks arstiteaduse laureaatidest — Torsten Wiesel — on Lehti Teemanti vana tuttav, mõlemad olid ühel ja samal kursusel 1948 Karolinska Institutetis Stokholmis.

Kolmandaks eesti külaliseks oli kontsertpianist Käbi Laretei, kes oli pidustustele kutsutud tuntud neuroloogia professori Lars Lekselli poolt.

FINNAIR

KUTSUB KÕIKI EESTI MAJJA

4. veebruaril 1982, kell 7.00 õhtul,

et rännata Soome.

Kavas — filmid, ukse-auhinnad (door prizes), ettekanded, kohvilaud, suupisted, karastavad joogid.

TERE TULEMAST SOOME ÕHTULE!

Vaba sissepääs

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502

MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

Läti äri

DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS

9 Queen St. E. Toronto (Yonge juures, Simpsoni lähedal). Tel. 368-5011

Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame).

SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS
MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis ★ SOODSAD HINNAD.
Avatud: esmasp.—kolmap. 9.30—6, neljap., reedel 9—7, laup. 9.30—5.
Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Toronto — Tel. 469-2005, kell 4—6 pl.

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. — Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, lihapirukad. Soomest sissetoodud delikatessid.

Soome rukkileib

Avatud:
Esmaspäeviti suletud. Teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8—4.

MYR-Painting & Decorating Ltd.

SISE- JA VÄLISVÄRVIMINE ★ TAPETSEERIMINE
RIPPUVAD LAED JA VAHESEINAD
KORRALIK TÖÖ — TASUTA HINDAMINE
Helistada HANS MYRSKOG — tel. 221-2317
6016 YONGE ST., WILLOWDALE

HILLSIDE BAKERY

and Delicatessen
2851 Lawrence Ave. E., 261-2238
(Hillside Plaza Brimley nurgal)

Saadaval — SOOME PAGAR

pagarisaadused ja delikatessid, soome kardemonisai, sepik ja rukkileib. Maitsvad tordid ja muud kohapeal küpsetatud euroopamaitselised pagarisaadused. ● Spetsiaal tordid ja sünnipäeva kringlid tellimise peale. ● Euroopa delikatessid, konservid, juustud, suitsusingid, suitsuribid ja soolaheeringad. ● Suitsukalkunid tellimise peale.

Uueaasta vastuvõtu-ball Eesti Majas ligi 400 osavõtjaga oli tujukküllane ja hästi korraldatud, tänu juhatusele. Fotol: Õhupallid langevad. Vasakul nurgas: E. Maja juhatuse esimees O. Piil tervitamas.
Foto — O. Haamer

LIGI 400 VÕTTIS UUT AASTAT VASTU EESTI MAJAS

Uueaasta vastuvõtu-ball Eest Majas tõi kokku ligi 400 kaasmaalast, et veeta aasta viimast õhtut ühiselt. Saali perimeetril asetatud lauad olid viimse kohani täidetud jättes saali keskosa tantsijate kasutada. V. Gustavsoni orkester hoolitses hea tantsumuusika eest, täites tantsupõranda viimse jalatäieni. Peotuju tõusuga tõusis ka orkestri hääletugevus, mis mittetantsijatelt võttis naabriga jutlemise võimaluse — kuuldavuse puudumisel.

Keskmises saalis iseteeninda-miseks kaetud toidulauad võimaldasid igale, oma maitsele ja isule vastavalt, taldriku täita kiiresti, kaotades pika „saba" väga lühikese ajaga. Mõõduka hinnaga „söögialuse" eest hoolitsesid virgad baarimehed. Nii mõnedki peolised pidid baarist mööduma peatamata, mõeldes „hingeauru" kontrollijate kätte kukkumise võimalusele kojusõidul.

Tiina Kiik esitas kontsert-akordionil Scarlatti „Sonatas", Rameau „Undude laul", „Juba varsakabi ..." ja „Tico-Tico" saades teenitult tunnustava aplausi.

Peagi ligines kesköö tund. Eesti Maja juhatuse esimees O. Piil tuletas meelde, et on aeg vastu minna uuele aastale ja aeg hakata ette valmistama tulevatele Eesti Päevadele. „Head-Uut-Aastat" soovile järgnesid 12 kongilööki ning „Mu isamaa mu õnn ja rõõm". Paukusid vahuviina pudelid, lendasid serpentiinid, sooviti head uut aastat omastele, sõpradele ja tuttavatele jne. jne. Orkestri valsiviis täitis jälle põranda tantsijatega. Vallandusid saali laelal võrgushoitud värvilised õhupallid laskudes tantsijatele kust sirutusid vastu sajad käed — pilt, mis kordunud aastaid, kuid alati uus.

KÜÜNLAVALGE-JUMALATEENISTUS JA TÄIENDUSKOOLI JÕULUPUU HAMILTONIS

Kolmandal advendipühapäeval toimus Hamiltonis juba traditsiooniks muutunud noorte küünlavalge jumalateenistus, kus teenisid koguduse õpetaja Tõnis Nõmmik ja Hamiltoni Eesti Täienduskooli õpilased. Orelil Eva Rammo. Kahe jõululauluga esines Kadri Nõmmik, kes oma vabas nooruslikus esituses tõi esile laulude jõulumeeleolu. Pühakirja lugesid õpilased Thomas Laurimaa, Linda Plom ja Ellen Randoja. Kiriku olid kaunistanud Hamiltoni „Kotka" lipkonna skaudid, kes viisid läbi ka korjanduse.

☆

Kohe peale jumalateenistust algas Täienduskooli jõulupuu. Õpetaja Nõmmik ütles palvesõnad ja tervituse külalistele, nii eesti kui ka inglise keeles üles õpilane Linda Ploom, millele järgnes kohe õpilaskoorilt 4 laulu, „Laulge poisid", „Jõulutaadi ootel", „Jõululaps" ja „Jõulukellad". Need laulud oli õpilastele õpetanud H. Toomsalu. Järgnes deklamatsioon „Jõuluvana peres" Aleksander Viinberg'i, Linda Isotamm'e ja Christine Viinberg'i esituses. Kaks klaveripala „Ecossaise" ja „Jõululaul" esitas Tiia Ploom, millele järgnes jällegi deklamatsioon. Selle kandsid ette Tiia Ploom, Allan Himma, Kristiina Isotamm ja Thomas Laurimaa. Järgnes veel deklamatsoone ja klaveripalasid vaheldumisi. Esimesi neist esitasid Tiia Ploom ja Kristiina Isotamm, ning viimaseid Linda Ploom ja Kristiina Isotamm. Omaloomingut esitasid Linda Ploom, kes väga heas eesti keeles kandis ette loo oma kiisupojast ja Ellen Randoja, kes rääkis jõulude osadusest ja tähtsusest oma perekonnas. Terve õpilaspere esituses ja Valdur Aasa pillihelide saatel nähti viis rahvatantsu, kus „iga mees" pani välja oma parima.

Järgnes vaheaeg, mille jooksul maitseti koolikomitee daamide poolt kaetud kohvilaua hõrgutisi. Vaheajale järgnenud lühinäidendis „Esimesed jõulud" oli jällegi tegev kogu õpilaspere ja osad olid jaotatud järgmiset: Maria — Ellen Randoja, Joosep — Allan Himma, võõrastemaja peremees — Thomas Laurimaa, perenaine — Tiia Ploom, karjased — Christine Viinberg, Aleksander Viinberg, inglid — Kristiina Laurimaa ja Linda Isotamm, jutustaja Linda Ploom. Ja siis saabuski jõuluvana, kellel oli igale õpilasele, kui ka mõningatele külalistele, kaasas kingitus.

Kuigi Hamiltoni Eesti Täienduskooli pere on jäänud väikeseks, toimub õppetöö endise intensiivsusega ja seda peaasjalikult tänu kooli juhatajale pr. Randojale ja õpetajale Susan Rätsepale, kelledele erialalist abi, rahvatants ja laulmine, annab Härnald Toomsalu, keda tantsu alal muusikaga aitab Valdur Aasa.

KUULUTUSED

palume talitusele anda KUNI KL. 8 ESMASPÄEVA ÕHTUL, et kindlustada nende ilmumine järgmises lehes.

TOETASID EKN TEGEVUST

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuslikku tegevust toetasid oma majandusliku panusega oktoobris ja novembris 1981 alljärgnevad kaasmaalased:

Alfred Aasma, H. Aavik abikaasaga, Therese Adler, M. Aer, Elise Akker, Armilda ja Ervin Aleve, Leo Aljaste, Valter Allase, Peeter ja Anne Altosaar, Ants ja Liis, M. Arget, N. Arget, Karl Ardam, Karl ja Enni Arend, Ida Areneem, Jaan ja Helle Arro, A. Asor, E. Asu, Jüri Auksi, Hilja Aun.

M. Berenson, Hermine Bergman, Oskar Birkenbaum, Evald Blumberg.

Iivi Campbell, Linda Cooper, W. Donald.

Maret Frost, Veronika Ground, Herbert Gunther.

S. B. Eenlo, Hilda Eerme, R. Edari, J. Eilau, H. Elb, Joh. Ester, Estoprint Ltd.

August Haabniit, Johannes Haar, Niida ja Jaak Haiba, Anette Haljaste, Vallo Haljaste, Mart Hallik, Ants ja Hilja Hansson, K. Heinmaa, Jaan Helmeste, A. Himma, A. Himmist, M. Hindre, Jaan Hion, M. Holmberg, Silver Holmberg, Leida Homits, Erwin Hopp, August ja Liidia Hütt.

Irene ja Erich Ilmas, Ella Ilmjärv, Adele Ilves, H. Ilves, Albert ja Ellen Irs, Kaarel Irs.

August Jaagumägi, E. ja W. Jaaku, A. ja L. Jaanimägi, Ülo Jaason, J. Jaek, E. Joasaare, M. ja L. Joasaare, Juhan Juhanson, Alfred Jurma abikaasaga, Hans Jurman, Liis Juske, Leonora Jürima, Linda Jürisson, J. ja E. Jürnas.

A. Kaarna, Dagmar Kaasik, Villem ja Vilja Kadak, Arnold Kaert, Varje Kahu, H. Kaimer abikaasaga, Eduard Kaju, Jenny Kako, Ella Kald, E. Kalkis, Emilie Kalkun, Peeter Kallaste, I. Kalmar, Kristjan angro, K. Kangur, Viiu Kanep, A. Karu, Fanny Karu, V. ja M. Karri, Eduard Kask, Leida Kask, M. Kask, Adele Kasemets, N. Kasemets, E. Kasepõld, Peeter Kass, Alice Kattemaa, Maila Kaulen, Olev Kaunismaa, Aime Kaur, Arnold Kesküla, Nelly Kess, Leena Kiil, A. ja L. Kiilaspea, Edgar Kink, Avo Kittask, A. Kippar, J. Kivirahk, Avo Klaas, J. ja E. Klemmer, Lembit Kolk, Salme Kondor, Leo Koobas, M. ja S. Kopa, E. Koplimägi, A. Koppa, Alide Kotkas, Härm Kore, Fred Kraav, Oskar Krepp, V. Kruberg, A. Krug, Julius Kruuk, M. Kruusement, Hilda Kuhlberg, Mariette Kuhlberg, Ida Kull, Alfred Kuus, Rudolf Kuut, Evald Kuutan, Eduard Kuutma, H. Kukkur, August Kurley, Hilda Kurtz, Jaan Kurvits, Herta Kuslapuu, Mae Kusznir, Kustav Kurg, Kristjan Kurvits, Mai Kõggel, A. Kõiv, K. Kõrgesaar, V. Kõresaar, Veronika Köbler, Aleksander Kübar, K. Küng, Rein Künnapuu.

Heino Laaneots, Ottomar Laamann, Robert Laigar, Heinrich Lahe, B. S. Laht, G. E. Laikve abikaasaga, E. Lainevool, Jaan ja Maria Laiva, R. Lall, Arthur Laman, J. Langel, Edith Laur, Peter ja Helgi Leesment, Evald ja Anna Leetmaa, H. Leetmaa, Meeri Leetsman, Mart Lepik, Oskar Lepik, Tiia Lepik, Willy Lepik, Vassili Lepmets, Helgi Lepik, A. Lepson E. Liigand, H. Linnard, Rudolf ja Riina Lipp, William Lohuaru, Linda Loigu, Londoni Eesti Ev. Pauluse Kogudus, Edward Lood, Walter Lood, Karin Lootsma, Ev. Lootus, E. ja A. Luhaäär, A. Luik, Bernald Lõbu, Juliana Lõugas, Juhan Läte.

Aug. Maarits, Artur ja Frieda Maasik, Karl ja Herta Maasik, E. Maidla, Vold. Maitloo, Villem Mardimäe, F. Marley, T. ja K. Marley, Karl Martin, Raoul Martjak, H. E. Meema, O. Meidla, Hilda Meliste, Paul Merila, Raoul Merits, E. Meriorg, John Mets, Magda Mesila, Voldemar Metski, Kaarel Mitt, H. Moks, E. Mumm, Viive Musta, Ants ja Aino Mägiso, Paul Mäepea, A. Mälberg, Jaan Märtin, Karl Otto Märtson, Peter ja Aime Möldre, Friedrich ja Vaida Möller, Karl ja Agnes Möller, Jüri ja Helga Müür.

A. Nahksepp, Asta Nassar, Edward ja Luise Nemm, Vanda Niit, Leone Northey, K. Norralt, August Nõmm, August ja Aide Nüüd.

E. Oder, J. Oinus, Herta Orav, R. Orav, Manivald Ots, Aita Ots.

Henn Paabo, Karl Paap, Alex Paas, J. Pahapill, R. Pahapill, Juhan Paidra, Joosep Paist, Rein Pajo, Georg Pajus, J. Pajuste, A. Pallas, Kiira Palmer, Konstantin Palo, Gustav Paloots, S. Palu, J. Paulus, Mart ja Aino Pedel, Aleksander Peel, Aino Pello, Walter Pent, Hans ja Lemmi Pent, Harold Peterson, Jenny Petersoo, E. Peterson, Erika Peterson, Meinhard Pihlak, Ülo Pikkov, A. Pint, Leo Pirosok, A. ja M. Purje, Ida Puusepp, Agnes Põld, Alice Päri, A. Pärn, Joh. Pärn, Ilse Pärn, Heinrich Pärn, Edgar Püss, I. Plinte, Otto Ploom, Meta Pohlak, O. Poltov, Karl Pormeister.

Maret Raag, Robert Raag, Helmut Rae, Tarmo Rae, Gerhard Raid, Osvald Raidlo, Valdek Raiend, Arvi Randlepp, Karl Ranna, R. Rannala, K. Randlaid, R. Ranne, Heldi ja Uno Ranne, Herbert Raud, Evald Ratas, Valdur ja Linda Raudjalg, Helmi Raudkivi, V. Raudsepp, Leida Raudvee, Jüri Reial, Ernst ja Salme Riema, A. Reintamm, Evald ja Alide Reintee, M. Reitav, Raivo Remmel, Jakob Remmelg, Arnold Remmelkoor, Udo Riga, Alice Riisen, Eduard Riisna, Salme Riives, R. Ringsmann, H. Rist, Jaak Roand, Helga Roman, H. Rosenberg, Joh. Rosin, John Roosimägi, Albert Roost, A. Rump, August Rätsep.

Alice Saage, S. Saak, Edward Saar abikaasaga, Hans Saar, R. Saarits, Kaljo Saarna, Joann Saarniit, Ida Sadam, T. Saidla, Elli Sandre, Valdur Sadul, Enn ja Klaudia Salurand, Arvo A. Sauks, Eduard Seeba, Mathilde Seeba, Richard Sepa, K. Sepp, A. Siidra, Linda Silm, Helmi Sillamaa, P. Sinberg-Snieckus, Leida Sinisalu, R. Solom, Aurelie Soo, Ermi Soomet, V. Soomet, Albert ja Maria Soosaar, Jaan Soots, Alfred Sule, S. Suurmann, Joh. Säägi, Joh. ja Alma Sünd.

Karl Taagepera, Leonore E. Tabola, Alo Tael, K. Tali, Klara Talvak, V. Tammemägi, Anette Tammer, F. Tammer, E. Tammsaar, Paul Tammeveski, J. Tanner, E. Tapp, O. Tarendi, Helmi Tedder, Alice Telmet, J. Terasmäe, Elli Terts, Maris Tiik, Osvald Timmas, Elisabet Toivonen, Aug. Tomband, H. Toome, T. ja C. Tondi, Asta Toppi, Paul Toomsalu, Tõnis ja Ülle Toomver, Andres Tork, A. Treikelder, Leon Tretjakewitsch, Adele ja Wanda Tschishevsky, Lydia Tuulit, Jaan ja Hedi Täht, Toomas Türk.

Eduard ja Elvi Uduste, Albert Uustallo.

Pärja Vaher, Arvo Vahtra, Karl Vahtra, F. Vaide, Ilve R. Vaikla, V. Vakepea, Marie Walden, Nikolai Valge sen., Sigrid Valge, W. S. Walter, Koit Vanema, Ilmar Wark, Leida Varma, M. Veel, Elsa Vellner, A. Westenberger, William Viia, Paul Viidik, Arved Viirlaid, Erich Vilbre, Maret Wilo, E. Vilums, Vera Vilumets, Nigul Virro, Arveld Voogjärv, Agnes Voogjärv, Andrus Voitk, Karl Voldt, Koidula Voldt, K. Voore, Einar Vähi, Juhan Välba, Riho Väliste, Elmar Väärsi.

Elmar Õiglane abikaasaga, V. Zimmerman.

Toetuste laekumine jätkub.

Jõuluõhtu jumalateenistus Hamiltonis

Jõuluõhtu jumalateenistus peeti Hamiltonis St. Peter Anglican kirikus, kus see on leidnud aset juba kolmandat aastat järjest. Kui eelmistel aastatel oli mahukas jumalakoda täidetud viimase kohani, siis sel aastal suutsid palvelised täita ainult kolmveerandi. Teenis koguduse õpetaja abipraost Tõnis Nõmmik ja teenistust kaunistas Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoor viie lauluga oma uue koorijuhi Erich Purje juhatusel, esitades traditsioonilise „Püha öö", Valve Tali'ga sooloosas, ning G. F. Händel'i „Rõõmusta nüüd", Maimu Miido „Jeesuse sünd", saksa jõululaulu „Tasa libiseb lund" ja A. Maaslo „Jõulukellad".

Õpetaja oli oma jõulukõne aluseks valinud Pauluse kirjad kristlastele, 2-se peatüki, 5-ndast salmist kuni 11-da salmini, ning oma kõnes analüüsis ta Jeesuse sünniga kaasunud sündmusi, ning temale lähedal olnud inimesi ja valitsejaid, kes mõjutasid tema elukäiku. Õpetaja jõudis lõpptulemusele, et Jumal tegi Jeesuse sünnikohaga inimkonnale suurima kingituse ja inimkonnal tuleb see kingitus vastu võtta tema täies väärtuses.

ÕIENDUS

Möödunud aastal surma läbi lahkunute nimistus, mis ilmus eelmises lehes, on koostajal juhtunud eksitav viga. Torontos suri 80-aastaselt Erina Peeker, mitte Erna Peeker.

VÄÄRTUSLIKUM KINK
MAALIKUNSTNIK
ÕLIMAAL SÜMER
SAARNIIT STUUDIOST
567 ROEHAMPTON Ave Toronto. Tel. 488-5895

Jõulujumalateenistus Georgina eestlastele

Jõululaupäeval valgusega kell 3 p.l. toimus eestikeelne jumalateenistus Royal Beachi lähedal asuvad ühendatud (United) kirikus. Teenis Usuteaduse Instituudi õpilane Tiit Tralla ja organistiks oli Ed. Welin Keswickist.

Jumalateenistusele oli kogunenud arvukalt palvelisi, nii Royal Beachist, Keswickist, Udorast, Pefferlawst j.m. Altar oli kaunistatud jõulupuu ja jõululilledega.

Jutlustaja luges pühakirja Luuka ev. 2. peatükist 1—14 salmini ja vaimuliku jutu aluseks oli ta valinud Matteuse ev. 2. peatüki, mis räägib Jeesuse sündimisest Petlemmas. Jutlus oli hoogne ja ajakohane. Kirikupalves palvetas ta kannatava kodumaa ja rahva eest.

Jakobi koguduse esimees Endel Jukk tänas nii T. Trallat kui ka organist Ed. Welini. Kiriku vöörmünderina tegutses Rein Höbe.

J. S-gi

Elli-Maria ja Priit Hallapi nimeline stipendium

Eesti Kultuuri Koondise Kultuurifondi Toimkond teatab, et Elli Maria ja Priit Hallapi Stipendiumile kandideerimise tähtpäevaks on määratud 20. jaanuar 1982.

Stipendiumi eesmärgiks on toetada eesti noorsugu, kes tahab muusikale või teatrikunstile pühenduda. Stipendiumi valitseb Eesti Kultuuri Koondise juhatus.

Kandideerijail palutakse lisada lühikesed eluloolised andmed koos ülevaatega õpinguist ja senisest tegevusest ülalnimetatud aladel ning milleks soovitakse stipendiumit kasutada.

Sooviavaldused saata aadressil:
Eesti Kultuuri Koondis, Kultuurifond, Box 657, S-101 29 Stockholm.

EESTI KULTUURIFONDI TOIMKOND

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

Kehvad saagid

TOIDUPUUDUS EESTIS SUURENEB

Okupeeritud Eestis suureneb toiduainete puudus ja rahulolematus suureneb. Sügisene viljasaak oli tunduvalt alla normi, olenevalt ilmastikust nagu seda tavatsetakse väita. Ka kartulisaak ei andnud soovitud tulemusi, sest raskeid masinaid märjad põllud ei suudnud kanda, mistõttu kartul tuli üles võtta käsitsi.

Niiske mulla tõttu tekkisid kartulitele peale selle veel mädaplekid, mis hiljem veelgi rohkem rikuvad kartuleid.

TUNDE SABAS

Toiduainete osas on toimunud märgatav halvenemine ja kauplustes pole mitte kerge saada soovitud toiduaineid. Nädala alguses esmaspäeval, hommikupoolikul toiduaineid kauplustesse ei ilmu. Alles päras lõunat võib midagi loota.

Selleks ajaks on siis poodide uste taga pikad järjekorrad. Tavaline on, et ühest kauplusest pole võimalik kõike soovitavat osta vaid tuleb joosta ühest kauplusest teise. Ja igal pool peab seisma sabas.

Et saada kokku vajalikku päevapaari toidukaupa kulub aega mitu tundi et seista järjekordades ja oodata.

Tallinna turul oli suvel saada mõningaid toiduaineid. Eriti värsket kana.

VORST HARULDUS

Lihakaupluste letid olid tühjad, vaid turul esines vahetevahel pekiraasukesi. Samuti on harulduseks muutunud vorst. Pole ime kui külaliste vastuvõtjad vabandavad, et heameelega ju paneks vorsti lauale, kuid kahjuks pole seda võimalik osta. Ka hotellisöögid on märgatavalt halvenenud.

Kauplustes on müügil valmisriided — vene kaup, mida rahvas ei taha osta, kuna kvaliteet on niivõrd halb, et ei ole ostuväärt. Riie kortsub ruttu ja pärast vihma kätte jäämist pole ülikonda enam võimalik selga panna. Nähtavasti on riie vanutamata. Selline halvakvaliteediline ülikond maksab umbes 120 rubla.

Kauplustes on müügil Soomest sisse toodud ülikonnariiet. Hea kvaliteet, poolvillane riie, kuid maksab 40—42 rubla meeter. Sellest hoolimata ostetakse soome riiet rohkem kui Venemaalt tulnud riiet.

Ka jalatsid on halvad — jälle vene kraam. Kinganahk on kõva ja king jalas ebamugav. Kontsad tulevad sageli juba esimese kasutamise ajal alt lahti ja nende parandustöö on allpool igasugust kriitikat. Võetakse lihtsalt suured naelad, millega konts kinni lüüakse. Sageli ulatuvad naelad läbi kinga jalga. Nähtavasti arvab kingsepp, et king seisab nii paremini jalas...

PALJU VENELASI

Miks siis kinganahk nii kõva on? Viga esineb parkimises. Ei kasutata õigeid parkaneid ega lõigata sisemist nahapinda ära, mida õieti peaks tegema. Taoline kõvaks pargitud nahk murdub kergelt kuna sitkus puudub. Samasugused on ka kummisaapad — kõvad, paendumatud ja murduvad.

Tänavapilt tänapäeva Tallinnast.

Tallinna tänavatel on venelasi palju ja see tekitab eestlastele muret. Ohkega kurdetakse valitsevat olukorda, kus peab vaikima, ei tohi oma mõtteid avaldada. Omavahelises jutuajamises juhitakse kibestunult tähelepanu vene korrale, kuid teha ei saa midagi. Tavatsetakse öelda, et kui lööd ühe venelase maha, saadetakse neli-viis tükki asemele...

Kui vaadelda lähemalt Balti jaama, saab üsna hea ülevaate venelaste liikumisest. Rongid toovad neid iga päev karjakaupa Tallinna. Osa neist tuleb selleks, et sisse osta kaupa Venemaal hangeldamiseks. Sest seal on kaupade puudus veelgi suurem kui Eestis.

Balti jaam on alaliselt venelasi täis, kes ootavad oma kimpsudekompsudega ronge, et sõita tagasi Venemaa musta turgude poole. Riietus ei näi neil olev vilets, sest hangeldamine teadagi annab hea kasumi.

RÖÖVPÜÜK

Dzhiine on viimasel ajal tulnud müügile, kuid hinnad on kõrged. Neid olevat toodud sisse Ungarist ja vist ka Ida-Saksamaalt. Tänapäeva Eestis toimub palju oste vahetuskauba põhimõttel.

Kalurid püüavad turska, räime ja lesta, kuid kala on Eestis raske saada. Mõnikord, kui ilmub müügile värsket kala, on need sorteerimata, Rootsi lääneranniku „silli" suurused — segamini väikeste kalahakatistega. See laseb oletada, et teostatakse röövpüüki.

Püügil kasutatavad traalid on 10 mm silmasuurusega, kusjuures jäävad sisse ka kalamaimud. Pole ime kui nii varsti kogu Läänemeri kalast tühjaks traalitakse...

AUSTRAALIA PÕLISELANIKE MAAOMAND SUUREM KUI AUSTRIA JA UNGARI KOKKU

Ajal mil Kanada põliselanikud, indiaanlased võitlevad oma õiguste põhiseadusesse kirjutamise eest, andis Austraalia valitsus ühele 3500 liikmelisele aborigeenide suguharule maatüki, mis on suurem kui Austria ja Ungari kokku.

Ajalooline tseremoonia, mille sarnast ei võinud mõni aasta tagasi kujutledagi, leidis aset ühes Lõuna-Austraalia tühimaa kolkas.

Kuivas jõesängis kogunesid Pitjantjatjara suguharusse kuuluvad aborigeenide vanemad ja ka teised asjast huvitatud isikud üle kogu Austraalia osariigi ja kus Lõuna-Austraalia osariigi peaminister D. Tonkin andis üle suguharu nõukogu peamehele omandi tiitli maadele, mida nad peavad neile kuuluvaks.

Selle tiitli kohaselt suguharule kuulub nüüd pärisomandina maa-ala, mille suurus on ümmarguselt sadakolmtuhat ruutkilomeetrit ja mis moodustab ühe kümnendiku kogu osariigi territooriumist. Parema kujutluse saamiseks selle omandi suurusest olgu tähendatud, et see maa-ala võrdub Austriale ja Ungarile kokku.

30 000 RUUTKILOMEETRIT

Suguharu, kes sai paugupealt suurmaaomanikuks ja kes elab veel enam-vähem looduslaste primitiivsetes tingimustes, ei ole kuigi arvukas, — temasse kuulub vaid kolm ja pool tuhat inimest. Seega omab iga suguharu liige teoreetiliselt ligi kolmkümmend ruutkilomeetrit maad.

Selle aktiga kulmineerub aborigeenide pikaajaline ülemandriline võitlus õiguste üle maale, kus nad elavad, kuid seda paraku ainult Pitjantjatjara suguharu osas. Ka Lõuna-Austraalias on veel teisi suguharusid, kuid nende kohta peaminister ütles kõne all oleval tseremoonial, et neile ei ole võimalik anda samasuguseid õigusi maale. See kahtlematult kutsub esile palju kibedust ja rahuolematust teiste aborigeenide seas.

Maaomandi õiguste andmine Pitjantjatjara suguharule leidis üldist heakskiitu ajakirjanduse ja ka kõigi erakondade poliitikute poolt, kuna käesoleval ajal on moodne esineda aborigeenide sõbrana, toetada nende nõudeid ja ülistada nende kultuurilist pärandit, millel aga on tegelikult üksnes etnograafiline väärtus.

Praeguse aja seisukohalt see samm mingit kahju Lõuna-Austraaliale kui tervikule ei tee, kuna aborigeenide omanduseks saanud maad on tühjad ja asuvad kõrvalises kohas, kus neil on võimalik elada oma kommete ja eetika kohaselt, kuigi seda vaid teoreetiliselt, kuna nende eluviisid on nüüd tugevalt mõjutatud valgete tsivilisatsioonilt ja nad kõik on pealegi riikliku sotsiaalhoolekande osalised, saades vanusepensioni, töötatöölise abiraha jne., nagu kõik teised Austraalia kodanikud.

Probleemiks aga võib muutuda see samm tulevikus, sest sellega loodi riik riigis ja tulevikus see olukord võib tuua palju pahandusi ja komplikatsioone. Ei tohiks ka unustada, et aeg aborigeenide primitiivse elustiili jaoks on möödas. Õigem oleks mitte eraldada neile tohutuid maid, kus nad võiksid elada oma ajast ja arust maha jäänud primitiivset elu, vaid hoolitseda nende haridusliku taseme ja elutingimuste tõstmiseks valgete tasemele, et nad võiksid elada kaasajale kohast elu.

ABORIGEENID

Aborigeenide kohtlemisel austraallased sattusid, peab ütlema, ühest äärmusest teise. Endisel ajal neid ei peetud inimesteks, keelates neile elementaarseid inimõigusi ja koheldes neid poolloomadena, kel ei ole mingit kultuuri, nüüd aga leitakse, et neil on kõrge ja väärtuslik kultuur ja et valgetel on neilt palju õppida, korrates kõike seda nonsensit, mida räägivad nende militantsed juhid, kes paljudel juhtudel on segaverelised.

Muide igas Austraalia osariigis aborigeenide staatus erineb. Kõige heatahtlikum nende vastu on Lõuna-Austraalia ja kõige reaktsioonilisemad Queensland ja Lääne-Austraalia. Muide aga neil on üle Austraalia kõik kodaniku õigused, mida neile anti paarkümmend aastat tagasi.

Nende probleemi lahendamine osutub väga kõvaks pähkliks. Nende senise primitiivse elulaadi lagunemine tõi kaasa olukorra, kus nad on kaotamas — ja ongi suures ulatuses juba kaotanudki — oma etnograafilist identsust, kuid on jäänud samal ajal valgete kultuurist eemale. Nii sattusid nemad pinnatusse olukorda kahe maailma vahel, mis resulteerus kiindumuses alkoholi. Raskused töö leidmisel ja samal määral ka huvipuudus töö vastu koos joomahaigusega on pahed, mis takistavad nende olukorra parandamist. Suurem osa neist elab kirikute misjonite asundustes, kus ei ole midagi teha ja kus puuduvad igasugused väljavaated tulevikuks. Need aga, kes valguvad linnadesse, ühinevad seal mustade joodikute kampadega ja sageli satuvad seadusevastaste tegude teed vanglatesse.

Hiljuti käis Austraalias Kirikute Maailmaliidu komisjon ja avaldas enne oktoobri algul Melbourne'is toimunud Commonwealth Heads of Government Meetingut dokumendi, milles konstateeriti, et Austraalias toimub terav aborigeenide diskrimineerimine. Seejärele lootsid militantsed aborigeenid tõsta oma rahva probleemi üles Melbourne'i konverentsil Aafrika riikide esindajate kaudu, kuid nende pettumuseks ükski viimastest ei võtnud selles küsimuses sõna. Pealegi selgus, et Kirikute Maailmaliidu komisjon käis Austraalias ringi ühe tuntud militantse aborigeeni juhatusel, võttes usu peale kõike, mis see neile pajatas, ja ka mitte külastades osariike, nagu Lõuna-Austraalia, kus suhtumine aborigeenidesse ei jäta kuigi palju soovida, mille tulemuseks oli see, aborigeenide tõsisemad juhid tunnistasid liialduseks palju sellest, mida tõi esile pahempoolsete sümpaatiate poolest tuntud Kirikute Maailmaliidu komisjon.

L. TRETT

ROOTSIS ELU PAREM, AGA KURITEGEVUS KASVAB

STOKHOLM (EPL) — Institutet för social forskning on teinud ringküsimuse viimase viie aasta elutingimuste kohta Rootsis. Enamik arvab, et elu on paremaks muutunud (38%), ainult 16% on vastupidisel arvamisel.

Elukorterid on muutunud suuremaks, 98% on olemas pesumasin. 75% omab stereoseadeldise.

Iga seitsmes rootslane õpib ülikoolis ja iga kolmas käib õpperingides.

Sugulaste ja sõpradega suhtlemine on elavnenud. Iga neljas mees väidab, et ta aitab oma abikaasat majapidamises vähemalt tund aega päevas.

Poliitikast võtavad rootslased elavalt osa. „Poliitiliselt vaeseid", kes on täiesti passiivsed, on ainult 10% (viie aasta eest 20%).

Rahulolematus maksuametiga on kasvanud: 16% kaebab nende peale (varem ainult 10%).

Vaba aega kasutatakse aktiivselt, suvemajade arv on kasvanud, ikka suurem osa reisib puhkuse ajal. Vähenenud on passiivsed tegevused nagu ajakirjade lugemine ja bingo mängimine.

66% küsitletuist ei suitseta — viie aasta eest oli see protsent 58.

KURITEGEVUS KASVAB

Brottsföregbyggande Rådet (BRÅ) analüüsib oma aastases rapordis kuritegevust Rootsis. Viimase viie aasta jooksul on kuritegevus kasvanud „möödukalt".

Tugevasti on kasvanud roimad varanduse vastu, need on domineerivad, eriti pettused. Kahe aasta jooksul on viimaste arv kasvanud 50 000-lt 100 000-le. Kaasa on siin mõjunud kindlasti tshekkide ja kontokaartide kasutamine, mis annab võimalusi petmiseks.

1950—80 on sissemurdmiste arv kasvanud kuuekordseks. 1980 registreeriti 140 000 sissemurdmist, 20 000 neist on toimunud korteritesse.

Ka röövimiste arv on kasvanud, a-st 1950 kaheteistkümnekordseks. 1980 teostati 3500 röövimist. 10% neist toimusid pankades, postkontorites ja ärides, ülejäänud olid suunatud üksikisikute vastu.

Politsei on registreerinud u. 60 000 narkootikaroima, politsei võitleb praegu agaramalt narkootika vastu kui varem.

Võrreldes välismaaga pole kuritegevuse tõus Rootsis väga erinev tendentsidest mujal.

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

Canada Postes
Post Canada

Uued postimäärad alates 1. jaanuarist 1982.

Alltoodud on mõned uued postimäärad, mis on maksvad alates 1. jaanuarist 1982 Kanadas ja rahvusvaheliselt.

Täielik informatsioon äridele postmarkide suhtes saadaval postkontoritest.

Postimäärad Kanadas

Esimese klassi kirjad	0—30 g	.30¢
	30—50 g	.45¢
Virgats (special delivery)	1-se klassi määr pluss	$1.00
Kinnitatud (certified)	1-se, 3-da ja 4-da klassi määr pluss	$1.00
Tähitud kiri	1-se klassi määr pluss	$1.85
Tervituskaartid	0—50 g	.30¢
Kolmanda klassi post	0—50 g	.30¢
Pakid näit. 2 kg (4.4 lbs.)	Torontost Winnipegi 1 klass	$4.00
	4 klass	$1.75
	Montrealist Quebec City'sse 1 klass	$2.45
	4 klass	$1.30
Telepost	50 sõna	$3.45

Postimäärad USA-sse

Lennupost kirjad ja postkaartid	0—30 g	.35¢
	30—50 g	.50¢
Tervituskaartid	0—50 g	.30¢

Postimäärad ülemeremaadesse

Lennupost — kirjad ja postkaartid	0—20 g	.60¢
	20—50 g	.93¢
Aerogrammid		.60¢
Tervituskaartid	0—20 g	.30¢

The 'A' Stamp

Kanada Post annab välja erilise margi, mida nimetatakse „A" margiks, mis on maksev kuni uus 30 c. mark ilmub. Uuel „A" margil ei ole märgitud rahalist summat, kuid ta väärtus on 30 c. Seda marki või tarvitada ainult postil mis läheb Kanada ulatuses. Mitte tarvitada postil, mis läheb väljaspool Kanadat. Ettenähtud postimäär võib olla kombineeritud käibelolevatest markidest vastavalt posti saatekulule.

Canada

Haapsalu õpetaja väitis:

LUTERLIK KIRIK EESTIS EI OLNUD RAHVUSLIK

HELSINGI (M.E. kaastööliselt) — Luterlik Kirik ei ole kunagi olnud Eestis rahvuslik Kirik, sest enne Teist maailmasõda peagu kõik õpetajad olid saksasoost ja ainult mõni nende hulgas eestlane, ütles õpetaja Tiit Salumäe ajalehele „Helsingin Sanomat" antud jutuajamises. Vastupidiselt olukorrale mujal maailmas, kus Kirik võtab osa rahvuslikust tegevusest, ei olevat see mitte nii olnud Eestis.

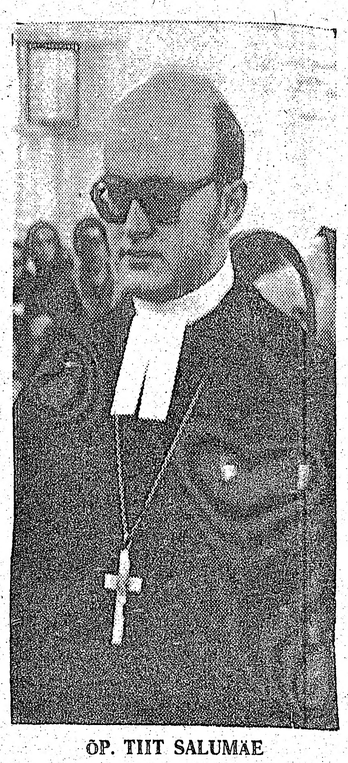

ÕP. TIIT SALUMÄE

Jutuajamise, mis tõi selle soomlasi üllatava väite, andis Haapsalu koguduse hingekarjane Ingerimaal, Leningradi lähedal Pushkinis, kus ta pidas soomekeelse jumalateenistuse kirikus, mis varem oli olnud autokooli hoone.

Tiit Salumäe, kelle isa ja vend on samuti kirikuõpetajad, seletas ajalehe kaastöölisele Pentti Suominen'ile, et kirikumehe osa ateistlikus N. Liidus ei olevat probleem, sest enamik inimesi olla ateistid vaid oma töökoha tõttu. Kohtudes õpetajaga paljud nendest paljastuvad usulisteks. Ta ei mäletavat oma noorusajast ühtki juhtu, kus teda oleks pilgatud või rõhutud usu tõttu ja lisas, et viimasel ajal suhtumine usku ja usklikesse muutub üha sallivamaks.

142 KOGUDUST

Usuline tegevus olevat tõusuteel möödunud kümne aasta kestel. Tegevusest võtab osa noori ka sellistest kodudest, kus vanemad pole andnud oma lastele mitte mingisugust usulist kasvatust. Ka usuteadust õppijate hulgas leidub rohkesti selletaoliste kodude lapsi, kus vanemad on suhtunud kas ükskõikselt või negatiivselt usuasjasse. Ta lisas, et tavaliselt koguduste juhid ei taha öelda, kui palju neil liikmeid on.

Üks kolmandik koguduste liikmeist võtab pidevalt osa jumalateenistustest ja tema koguduses neid olevat umbes sada. Teised koguduse liikmed tulevad jumalateenistustele suurtel pühadel, nagu jõulud, või siis tunnevad huvi oma koguduse vastu pakkudes rahalist toetust jne. Salumäe järgi koguduse liikmete arv määritletakse nende aktiivsuse põhjal. Eesti luterlaste arvu leidmist raskendab veel see, et peale eesti koguduste leiduvat Eestis rohkesti saksakeelseid kogudusi. Jutlustatakse kolmes keeles, sest neljas-viies koguduses korraldatakse jumalateenistusi ka soome keeles.

Kokku on luterlikke kogudusi Eestis 142 — nende hulgas väga väikseidki maakogudusi, mida pole tahetud likvideerida vaatamata sellele, et rahvast on rohkesti linnadesse asunud.

VÕIB NÄHA KIRIKUTORNE

Salumäe arvates Eestis pole kirikutest puudust. Ta ütles, et mitmel pool Eestis või kiriku tornist näha samaaegselt kolme kiriku tornisid. Seda aga ta ei maininud, kas nood kolm kirikut veel tegutsevad.

Muidugi Tiit Salumäe seda küsimust ei puuduta. Peale Haapsalu koguduse teenimist käib ta jumalanistusi pidamas Ingeris ja töötab Tallinnas Konsistooriumi raamatukogus.

Pentti Suominen märgib lõpuks, et Haapsalu koguduse õpetaja ei olnud midagi kuulnud kavatsetud streigist 1. detsembril, millest Tallinnas palju räägiti.

USA VAJAB STRATEEGILISTE METALLIDE TAGAVARA

N. Liit on varunud neid tohutul määral

Uueks alaks globaalses võidujooksus üjevõimu juurde Lääne ja Ida vahel on kujunenud võidujooks strateegiliste metallide tagavarade soetamise alal. Momendil on see ala, kus N. Liit on USA-st kaugel ees. USA kindral Alton Slay andmetel on N. Liit talletanud oma ladudesse pikema aja jooksul tohutult sõjalise tähtsusega metalle ja soovitab, et USA teeks sama, et muuta oma sõja- ja lennutööstus olenematuks sõjaaegsest olukorrast.

Sõja- ja lennutööstuses vajalised erilised metallid ja mineraalid, mis aitavad tõsta põhimetallide kvaliteeti, omavad eksootilisi nimetusi, nagu zirconium, antimony, vanaadium, titaanium, tataalum jne. Need on hädavajalised elektrooniliste aparaatide valmistamisel sõja- ja lennutööstuses. USA, Euroopa ja Jaapan nende metallide ja mineraalide alal erilisi tagavarasid ei oma. Kindral Slay arvamise kohaselt N. Liit omab vastavad maapõuevarad, kuid ta ostab üle ka III maailmas toodetavad strateegilised metallid ja mineraalid, et need ei läheks USA valdusesse. Venelased on arvamisel, et juhul kui vaenlase toorainete varud on piiratud siis on ka tema tööstuse produktsioon piiratud. Vaenlane kapituleerib sel juhul ilma ühtegi pommi kasutamata.

USA Kongress ja administratsioon on kindral Slay'ga ühel arvamisel ja möödunud kevadest alates on USA pööranud erilist tähelepanu strateegiliste metallide ja mineraalide tagavarade suurendamisele. Vastava rahareservi saavutamiseks valitsus on annud loa müüa 105 miljonit untsi (3280 tonni) hõbedat. Soovitakse, et peale nende strateegiliste metallide ja mineraalide oleks varus vähemalt sõja kaheks aastaks inglise tina, koobalt, plaatina, tsink, kaadmium, magneesium, vask ja nikkel. Vastava sõjatagavara loomiseks USA-l kuluks umbes $11 miljardit. Selle tagavara muretsemine mõne aasta jooksul ajaks kalliks nende metallide hinnad. Neid talletatakse pikema aja kestel. Käesoleva aasta eelarves on selleks ette nähtud $100 miljonit.

Kanada loodusvarade seas leidub kõiki neid metalle ja mineraale sellisel määral, et katta USA, Euroopa ja Japani vajadused sellel alal. Vastavad tööstused nende metallide ja mineraalide väljatöötamiseks ei ole vajalise produktsioonivõimega. USA käesoleva aasta eelarves on riigikaitse väljaarendamiseks ette nähtud $221 mljardit ja suure osa sellest võtab omale sõja- ja lennutööstus, mis vajavad strateegilisi metalle ja mineraale. Kanada kaevandused nähtavasti arvestavad seda ja produktsioon on tõusul.

Pakid Balti riikidesse ja Venemaale

Meie saadame riide- ja jalanõupakke kuni 19¾ naela netto. Kõik on täielikult kindlustatud. Suur valik kaupu meie äris.

Äri lahtioleku ajad: esmaspäevast — laupäevani kl. 9 hom. — kl. 5 pl. KESKNÄDALATEL suletud. Pärast kella 5 kokkuleppel telefoni teel.

BALTIC EXPORTING CO.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2N5 — Tel. 531-3098

Meie karikaturisti juubel

„Meie Elu" karikaturist Eugen Bach (signatuur E.B.) tähistab jaanuaris Saksamaal oma karikaturistitegevuse 30 a. juubelit.

Juubilar on põline tartlane. Lõpetas Tartu ülikooli metsateaduskonna, misjärel töötas Tartus kaubandusalal. Põgenenud Saksamaale töötas kuni pensioneerimiseni Lõuna-Saksamaal ameeriklaste juures raamatupidamise revidendina. Praegu veedab pensionäripäevi Stuttgardis ja täidab vabaaega maalimisega.

Oma loomupärast talenti hakkas ta regulaarselt rakendama 1952. a. jaanuaris, mil alustas karikatuuride, sharzhide, portreede, maakaartide ja diagrammide joonistamisega „Võitlejale". Äärmiselt täpne ja kohusetruu mees, kes „Võitleja" peatoimetaja Arnold Joonsoni sõnade järgi töötas hea äratuskella täpsusega. Ta töötas „Võitlejale" 28 aastat kuni lehe üleviimiseni Kanadasse. Selle ja oma igapäevase kutsetöö kõrval joonistas ta karikatuure, portreesid ja sharzhe ka saksa, eesti ja läti ajalehtedele-ajakirjadele nagu suure tiraazhiga „Bild", „Echo", „USAREUR-Echo", „Stimme der Freiheit", „Schwäbische Rundschau", „Eesti Rada", „Eesti Post", „Tulehoidja", „Triinu", „Noorte Sõber", „Der Sprecher", „Deutsche Studentenkreis", „K"-Zeitung", „Baltisches Burschentum". Edasi on ta veel illustreerinud E. Saksa raamatud „Eesti", „Commentatores on the Liber Census Daniae" ja „Esto-Europa". Veel joonistas ta 12 aastat reklaamiplakateid Stuttgardi bussidele.

Juubeli puhul teeme E. Bachiga vestluse ühes Stuttgardi kohvikus. Eugen Bach on äärmiselt tagasihoidlik, sümpaatne 71-aastane mees, kes näeb välja nagu hästi säilunud 60-aastane.

Tassi kohvi juures jutust E. Bach napisõnaliselt oma isikust ja tegevusest. Ta ei tõsta esile enda isikut, ainult karikatuuride saamiseloost jutustab ta pikemalt. Joonistamiseks vajab ta vähe aega. Raskem on idee leidmine. Kui see olemas, on tal hommikul kell viis karikatuur vaimusilma ees ning tarvitseb ainult maha joonistada.

Veel pensionärieas sai ta pakkumise ühelt saksa päevalehelt, hakata joonistama lehe jaoks karikatuure. E. Bach ei saanud pakkumist vastu võtta, kuna ajaleht asub Saarbrückenis, kuhu raske saata päevasündmusele kohe reageerivat karikatuuri.

Vahepeal lehitseme tema karikatuuride, portreede ja kogu loomingu mahukat albumit. See sisaldab üle 500 pildi ning kajastab maailma ajalugu viimase 30 aasta vältel. Eriti suurepärased on tema joonistatud eksaktsed portreed. Ka värvifotod õlimaalidest näitavad kunstniku head silma ja osavat kätt. Arvult domineerivad poliitilised karikatuurid tõendavad, et E. Bach on olnud kogu aja õige ja terve mõtlemisega eesti mees ja veendunud demokraat.

Soovime kunstnikule tema juubeli puhul veel pikka loominguiga.

ARNOLD KOKK

SOBIVAID KINKE

- PEWTER
- HÕBEEHTED
- ROOSTEVABA ESEMED
- KLAAS
- KRISTALL
- LAMBID
- SERVIISID
- KÖÖGITARBED
- JÕULULINAD, -LINIKUD, -DEKORATSIOONID jm.
- LAMBANAHAST KINDAD JA TUHVLID

THE SCANDINAVIAN SHOPPE

279 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2
Tel. 469-3886

Omanikud eestlased

RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUNUD VÄGA ARMASTATUD ABIKAASAT JA EMA

MILVI MACKAY'D

neiuna Sirelpuu
sündinud 8. augustil 1947
surnud 2. jaanuaril 1982

Kallis Sa elad edasi meie südametes.

mälestavad kurbuses
abikaasa GEORGE
tütred TRACIE ja ERIN

PIINARIKKA HAIGUSE JÄRELE UINUS MEIE KALLIS TÜTAR, ÕDE, TÄDI, TÜTRETÜTAR JA SUGULANE

MILVI MACKAY

neiuna Sirelpuu

mälestavad valusas leinas

EMA ja EEDI
vend HARRY
vend EDGAR ja KEVIN
vend ILMAR, KATHY, JEFFREY ja DARREI
VANAISA ja ONU
TÄDI ja SUGULASED kodumaal

Üles siit vaeva ööst kannab Sind arm.

ARMAST VARALAHKUNUD

MILVI MACKAY'D

neiuna Sirelpuu

Mälestavad vaikses leinas ja avaldavad kaastunnet perekonnale

LISETTE ja JOHANNES VÄLI
ASTRID ja ERNST KÕRGEMÄGI
LILLE ja HAROLD PEETS perekonnaga

SPORT

LÜHIDALT

☆ Norra Bislett'i staadion 27 000 pealtvaatajale on tartaanrajaga ainulaadne selles mõttes, et kergejõustiklased on seal püstitanud 34 maailmarekordit enamus jooksudes, ja uisutajad 13 rekordit.

Esimese rekordi tegi norralane Höff teivashüppes 4.23 m. Möödunud aastal inglased Coe ja Ovett olid rekordikirjas 1000 m 1500 m ja miili jooksudes. Kõige rohkem on rekordeid tehtud Bislett'is ameeriklaste poolt, 9 korda; norralased 7, inglased 4 ja rootslased ning uus-meremaalased kumbki 2 korda.

☆ Eesti rekordi arengust odaviskes (meetrites):

31.20	S. Orloff Tallinn 1910
36.55	A. Õunapuu Tallnn 1911
37.00	L. Tõnson Tallinn 1912
39.57	A. Margevitsh Tallinn 1912
41.83	G. Lenter Tallinn 1913
50.42	A. Uusna Tallinn 1914
54.13	A. Ohaka Moskva 1915
63.32	A. Klumberg Tampere 1921
75.93	G. Sule Tallinn 1938
82.62	C. Vallmann Tartu 1960
84.05	M. Paama Tartu 1965
89.32	H. Puuste Helsingi 1980

Kõigi aegade edetabelis esinevad veel:

83.30	T. Moorast Tallinn 1981
81.20	T. Savi Kotka 1967
78.62	K. Mägi Tartu 1981
78.40	T. Rämmal Tartu 1976
77.98	Ü. Rukki Tallinn 1979
75.80	A. Veenpere Tallinn 1974
75.76	E. Tammemäe Tallinn 1979

erk

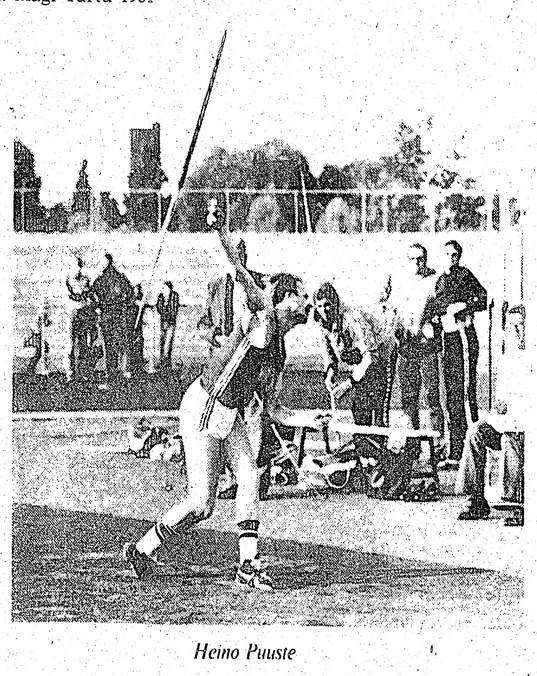

Heino Puuste

KA EESTLASTEL OMA „DANNY KAYE"

Vaatan ja imestan: koomikuks otse sündinud, elava näoilme ja vilgaste liigutustega punakasblondi sasipeaga noorhärra on tõeline Danny Kaye teisik, kirjutab Karin Saarsen „Eesti Päevalehes" kohtumisest eesti näitleja Enn Reitel'iga Inglismaal.

Nõnda on siis meil juba oma Danny olemas. Teatavasti on tõelisel Danny Kaye'il ka balti päritolu — ta vanemad olid pärit Leedust.

Oma elust jutustab Enn elavasti zhestikuleerides ja ainult mõnikord sõnu otsides. Tema eesti keel on vastandina paljudele siin maal kasvanud noortele peagu aktsendi-vaba. Ta sündis Forfaris Shotimaal; kuhu ta vanemad, Paul ja Ellen Reitel, tulid Saksamaa Diipii-laagrist tööskeemi alusel paar aastat pärast sõja lõppu. Londoni kolis perekond, kui Enn sai 7-aastaseks. Siin pidas isa kauemat aega Eesti Maja klubi. Poeg käis St. George Primary School'is ja laupäeviti praost Jaak Tauli majas Eesti Täienduskoolis.

EESTI KEEL KODUS

— Kodus rääkisime ikka eesti keelt. Alles 11-nest aastast peale olin rohkem inglaste hulgas. Nüüd on mul sageli eesti sõnadest puudust, just oskussõnadest. Kui olin 15 kuni 16 aastat vana lugesin luulet eesti keeles emadepäeval, jõulude ajal ja muudel üritustel Eesti Majas. Tahtsin õppida arhitektiks või hakata kunstnikuks. Pärast kooli lõpetamist töötasin reklaami alal. Alles 23-aastaselt läksin Central School of Speech and Drama, mis asus Swiss Cottage'i linnaosas. Õppisin seal kolm aastat, jutustab Enn.

Kuulen, et Enn alles hiljuti esines televisiooni sarjas ühe peaosalisena tuntud naisnäitleja Anne Stallbrassi („Kapten Onedini" esimene naine) kõrval. Ta mängis ühte kahest hipipoisist, kelle unelmad päris täide ei lähe sarjas „The Misfits" („Need, kes ei kohane").

Mitte kaua tagasi andis Enn jutuajamise Londoni pühapäevalehtedele, kusjuures temalt küsiti, kuidas on võimalik karjääri teha säärase nimega nagu „Enn Reitel". Oma päritolu esile tõstes vastas noor eesti mees teravmeelselt:

— Kui on võimalik karjääri teha nimedega nagu Efreim Zimbalist juunior (tuntud ameerika filminäitleja) ja Engelbert Humperdinck (menukas poplaulja, kes endale võttis möödunud sajandi saksa ooperikomponisti keeruka nime, ja siis ka läbi lõi), miks siis mitte kaunis lihtsa nime Enn Reiteliga?

MALE

Etobicoke Maleklub võttis vastu Toronto Eesti Maleklubi küllakutse ja nende klubide vaheline esimene maleturniir toimub 14. jaanuaril kell 7.30 õhtul Toronto Eesti Majas. Registreerimine algab kell 7 ja kõik maletajad on teretulnud (osavõtjatel palutakse malekellad kaasa võtta). Esialgsete kavatsuste kohaselt on kavas kiirmale turniir kusjuures igal mängijal on 10 minutit mänguaega partiile. Kohapeal pärast registreerimist, olenedes osavõtjate arvust, otsustatakse millise süsteemi järgi mängitakse ja juhul kui on suur arv osavõtjaid, siis mängitakse kahes klassis, kui ei, siis mängitakse nii, et kõik osavõtjad mängivad ainult vastasklubi mängijate vastu. Eelduste kohaselt toimuvad mängud vähemalt kaheksal laual.

T.E. Maleklubi jõulukuu kiirmale turniir ja mänguõhtu oli väga elav ja huvitav. Sõprusmängusid mängisid E. Pajo, K. Söödor, H. Aavik ja E. Türner. Kiirmale turniirist võttis osa üheksa maletajat ja mängud toimusid 8 voorus. Turniiri võitis L. Joselin saavutades 8 punkti (kaotades punkti Endel Talvele), teisele kohale tuli J. Järve (6 p.), kolmandat ja neljandat kohta jagasid V. Pikkand ja A. Loorits (mõlemal 4½ p.). Turniirist võtsid osa veel järgmised maletajad: A. Kõresaar, O. Naelapea, V. Puna, P. Smeelen ja Endel Talve (eelmine kord ekslikult nimetatud Ilmar).

Aeg

INDREK KAHRO **RICK MELNYK**

Creative Images Photo Studios Ltd.

PULMA FOTOD, PORTREED
ÕHTUTI 5—9 PL.

3339 SALEM RD. **TEL. (416) 639-8558**
BURLINGTON, ONT. L7L 3X2 **TORONTO LINE 766-9478**

ARMAST ABIKAASAT, ISA, VANAISA, VANAVANAISA JA VENDA

NIGUL PÄÄBO'T

sündinud 27. 11. 1895 Tallinnas
surnud 30. 12. 1981 Lundis

mälestavad kurbuses

ERNA
HANS abikaasaga
KARIN pojaga
EVA-MAI ja ÜLO peredega
OLGA

LAHKUS MEIE ARMAS EMA, ÕDE JA TÄDI

SALME PAABO

surnud 22. detsembril 1981 Montrealis

mälestavad sügavas leinas

poeg ENN perekonnaga
tütar MALLE perekonnaga Austraalias
õde LINDA LOIGU
õepoeg TÕNU LOIGU perekonnaga

ELU KESKRADADEL KAASKÕNDINUD SÕPRA JA VÄSINUD RÄNDURIT

SALME PAABO'T

leinab kurbuses

EDITH

LAHKUS MEIE ARMAS KOOLIÕDE

SALME PAABO

sünd. Tutt

mälestavad leinas

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI
ENDISED ÕPILASED MONTREALIS

PUHKA RAHUS ARMAS ÄMM JA VANAEMA

ELISE JUKKUM

sündinud 12. jaanuaril 1893 Paides
surnud 19. novembril 1981 Pedja!

leinavad

VAIKE ja URMAS Eestis
HILJA, REET ja MARGUS Kanadas

LAHKUS MEIE ARMAS

CILLA KOKKER

neiuna Rikman

mälestavad leinas

DAGMAR ja EERIK KOKKER
TÕNU KOKKER perekonnaga

ARMAST VILISTLAST

ERNST TEKKEL'IT

sündinud 20. oktoobril 1909 Viljandis
surnud 29. detsembril 1981 Stokholmis

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

KALLIST LAPSEPÕLVE MÄNGUKAASLAST

MILVI MACKAY'D

neiuna Sirelpuu

mälestavad kurbuses

JAAN ja SHARON LIIVOJA perekonnaga
ROBERT ja ANNE LIIVOJA perekonnaga

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 M. Pleasant Rd.,
Toronto, Ont. M4P 2L1
Õp. O. Puhm (pikaajalisel puhkusel)
Hooldaja õpetaja Udo Petersoo
Organist dr. Roman Toi

10. jaanuaril JUMALATEENISTUS kell 11. Teenib pastor E. Pähn. Leerieelsed. Inglisk. JUMALATEENISTUS kl. 9.30, pastor R. Wukash.

17. jaanuaril JUMALATEENISTUS. kell 11. Teenib pastor U. Petersoo. Inglisk. TEENISTUS kl. 9.30, pastor R. Wukash.

Igal pühapäeval PIIBLITUND kell 10 ja PÜHAPÄEVAKOOL kell 11. Eelteade: Lembit Avessoni ORELIKONTSERT 31. jaanuaril kell 4.

Pastor U. Petersoo KÕNETUNNID tel. 624-6128 esmasp. ja neljap. kl. 7—9. Kantselei tunnid teisip. 6—8 ja neljap. kell 2—4. Kiriku telefon 483-5847.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Stone Church,
45 Davenport Rd.

Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres.,
Markham, Ontario L3R 2L4
Tel. 447-6248

Laupäeval, 9. jaanuaril kell 7.30 õ. PALVEÕHTU vabakoguduste palvenädala raamides.

Pühapäeval, 10. jaanuaril kell 1.15 pl. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 pl. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Kvartett. (Buss E. Kodust kell 1.15 pl.)

Teisipäeval, 12. jaanuaril kell 7 õ. PALVEÕHTU.

Laupäeval, 16. jaanuaril kell 7 õ. koguduse AASTA-PEAKOOSOLEK.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
983 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
96 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6488

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL

Pühapäeval, 10. jaanuaril kell 10.15 hom. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 hom. JUMALATEENISTUS. Kõneleb H. Eller „Piibel heidab valgust kaasaja ning tuleviku sündmustele". Kell 6 õ. ülemaailmse PALVENÄDALA LÕPUÕHTU.

Esmasp. 4. — laup. 9. jaan. kell 7.30 õ. ALLIANSS PALVENÄDAL eri kirikuis.

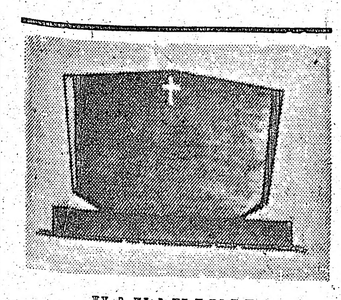

HAUAKIVID

Eesti ettevõte

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, M4S 2A2
(Davisville & Eglintoni vahel)

487-2147, õhtuti 447-1206

NIGUL VIRRO

„MEIE ELU" talitus võtab vastu ajakiri

riinu

tellimisi.

TÖÖPAKKUMISED

Vajatakse

KORISTAJAT

1 kord kuus umbes 2 tunniks.
Tasu $25.—
Helistada 366-9887

MÕTTESÄHVATUSI

Mõned ammutavad raamatutest oma teadmised, teised narrused.

☆

Alguses oli sõna ... ja siis sai see murtud.

☆

Vananemise kunst seisneb selles, et teha ennast järk-järgult ülearuseks.

☆

Inimeste hulgas on vähe originaale. Enamus on äratõmbed.

☆

Tõeline ekspert esitab kõige rumalamad küsimused ainult iseendale.

☆

Mõtlev inimene ei jõua imestada, ainult eeslil on kõik selge.

☆

Iga inimene on saatejaam, aga ainult vähestel on oma programm.

☆

Ülendused on ausaks kompromissiks tööönnetuste ja vallandamiste vahel.

Kogunud NIHITS

EELK TORONTO VANA-ANDREse KOGUDUS

Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.

Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-9248, kirikuõ: 920-9172

Pühapäeval, 10. jaanuaril JUMALATEENISTUS kell 4 pl. PIIBLITUND algusega kell 3 pl.

Pühapäeval, 17. jaanuaril JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS

20 Thorncliffe Ave. Tel. 469-6228

Jutlustaja E. Sarnoja

Kirik: 962 Jones Ave. Tel. 461-2077

Kolmapäeval ja neljapäeval, 6. ja 7. jaanuaril kell 7.30 õ. PALVEKOOSOLEKUD palvenädala puhul.

Pühapäeval, 10. jaanuaril kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõnelevad H. Sepp ja jutl. E. Saraoja.

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR

Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay

Telefon: 869-1777

24-tundi telefonivalve

Andres Olvet, LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Bigelow, Hendy & Shirer
789 Don Mills, Rd.
Tel. 429-3110, kodus 699-2395

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Vaipade ja mööbli PUHASTUS
auruga (steamcleaning)
Helistada ERIK LOKBIK
tel. 447-9834

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID
parimas kvaliteedis
ja ka igas hinnaklassis

„CONTACT LENSES" soodsate hindadega

Käekellade müük ja parandused kohapeal

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190 • Lic. E1044

H K INSURANCE AGENCY LTD
23 Westmore Drive
Suite 200
Rexdale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8012

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	**376 College St, 767 Mt. Pleasant Rd.**
Rooneeme pagariäris	**484 Queen St. W.**
Balint Book Store	**246 Spadina Ave.**
„Meie Elu" talituses	**958 Broadview Ave.**
Broadview Delicatessen	**141 Danforth Ave.**
Finn Home Bakery	281 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	**168 S. Algoma St.**

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	**133—135 Durham St. E.**

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $34.00, 6 k. $18.00, 3 k. $13.00; USA-sse — 1 a. $37.00, 6 k. $20.00, 3 k. $14.00; Ülemeremaadesse — 1 a. $42.00, 6 k. $21.00, 3 k. $14.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $23.40, 6 k. $11.70. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $13.00. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $48.30, 6 k. $24.15.

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada
„MEIE ELU" TALITUS

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... **kuuks.**

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga„ panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

EVALD UUSTALU
70 A.

Evald Uustalu sündis 19. jaan 1912 Tallinnas postiametniku pojana. Lõpetas 1930. a. J. Westholmi gümnaasiumi ning 1936 Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna eesti ja põhjamaade ning üldajaloo alal. Asudes 1935. a. E.V. Välisministeeriumi teenistusse oli ta 1937—39 saatkonna atashecks Berliinis ning 1939—40 Välisministeeriumi Poliitilise Osakonna II sekretäriks. N. Liidu okupatsiooni ajal töötas ta Riikliku Kirjandusmuuseumi sekretärina Tartus ja Saksa okupatsiooni ajal muinsuskaitse inspektorina.

Põgenedes 1943. a. aprillis Soome teenis ta Soome armees Vallila pataljonis allohvitserina (III/JR 47), hiljem eesti vabatahtlike rügemendis JR 200, mille ohvitseridekooli lõpetamise järele ülendati lipnikuks.

Siirdudes Soomest pärast sõja lõppu Rootsi töötas alul arhiivitöölisena Riigiarhiivis ning 1946—77 arhivaarina Esselte AB maakaartide osakonnas. Viibis 1952 ja 1953—54 Ameerikas, kus õppis ühe semestri Columbia ülikooli raamatukogunduse koolis New Yorgis.

Evald Uustalu on olnud erakordselt viljakas ajalooliste uurimuste ja ülevaateteoste autorina, samuti mitmete kapitaalsete ühiskondlike koguteoste koostajana ja toimetajana. Tema poolt koostatud ja Londonis 1949. a. ilmunud „The History of Estonian People" on kujunenud põhiliseks teoseks Eesti ajaloo kohta inglise keeles. Selleks on ka eestikeelne „Eesti Vabariik 1918—40" (1968) ning koos R. Mooraga koostatud eesti vabatahtlike rügemendi ajalugu „Soomepoisid" (1973), Rida ajaloolisi uurimusi on ilmunud mitmesugustes väljaannetes. Ta on toimetanud koguteosed „Aspects of Estonian Culture" (1961), „Eesti skautlus 50 a." (1962), „Humanitas" (1965). Oli 1954—55 ajaleht „Teataja toimetajaks. Tema välispoliitilisi ning ühiskondlikke probleeme käsitlevate artiklite arv nii „Teatajas" kui ka teistes ajalehtedes ja ajakirjades on imponeeriv.

Ta on andnud suure ja viljaka panuse eesti ja balti organisatsioonide tegevusele. On teotsenud Eesti Skauttöö keskuses, kaasa töötanud Eesti Rahvusnõukogus, viimati peasekretärina, olnud kirjandustoimkonna juhatajaks Eesti Rahvusfondis, juhtinud väliskontaktide sektorit Eesti Demokraatlikus Unioonis. Oli 1962 Balti Humanistliku Ühingu esimeheks ja 1975—1980 selle palgaliseks sekretäriks. EUS Põhjala Rootsi Koondis tunneb teda kui mitmekordset esimeest ja korduvat juhatuse liiget.

Alates 1. juunist 1981 kutsuti Evald Uustalu Eesti Vabariigi konsuli ametikohale New Yorgis. Tervislikel põhjustel pidi ta mõni kuu hiljem tagasi pöörduma Rootsi ja viibib praegu ravil Lundis.

Eesti ühiskonnal on põhjust õnnitleda ja paranemist soovida nii mitmekülgse ja rikkaliku elutööga juubilarile.

Ottawa Pauluse koguduse 30. aastapäeva koosviibimisest osavõtjaid. Esireas, vasakult: külalisjutlustaja õp. Aulis Jalonen, koguduse õpetaja O. Gnadenteich, organist Doris Radke, kauaaegne endine koguduse laekur O. Vanda, J. Kosman, Maret Tramm ja Karl Tramm. Teises reas: Karl Holst, Lemba Duuna, E. McGrath, Walter Pent, Ilmar Kurrusk — kauaaegne endise Montreali Pauluse koguduse esimees, Walter Albert — koguduse laekur, Daisy Taada, Ella Vanda, R. Tobreluts, Vaike Sprague ja M. Forapson. Pildil ülal: koguduse esimees Erich Järvlepp, Lydia Oja, L. Kosman, Eugenie Kesküll, Leida Kurrusk, K. Kriisk, L. Leesti, R. Piirvee, G. Leesti, J. Laur, H. Ruus, L. Järvlepp, V. Kriisk, V. Forapson ja E. Holst. Pildil puudub naisringi esinaine Ilse Meere.

OTTAWA PAULUSE KOGUDUS 30-AASTANE

Ottawa Eesti Ev. Luteriusu Pauluse kogudus tähistas oma 30. aastapäeva. Päeva tähtsusele ja pidulikkusele andsid väärika osa külalisjutlustaja õp. Aulis Jalonen Torontost ja koosviibimise osas naisringi liikmed koostöös teiste daamidega kes maitsva kohvilaua katsid.

Koguduse esimees Erich Järvlepp võttis sõna tervituseks ja lühikeseks tagasivaateks koguduse 30 aastasest tegevusest. Kogudus on algusest peale kasutanud jumalateenistusteks vanimat Ottawa Kanada Luteri Usu Pauluse koguduse kirikut ja kõrvalruume. Kui aastal 1952 koguduse pühapäeva ja täienduskoolis oli 16 last, siis oli laupäeviti kasutada ka eestlaste vajadusteks selle Kanada koguduse kahekordne koolimaja. Koguduse juures töötas segakoor J. Kuuskändi juhatusel, kes esines nii jumalateenistustel, vabariigi aastapäevadel ja ka Kanada koguduse jumalateenistustel. 1956. a. kerkis päevakorrale oma kiriku muretsemise võimalus Ottawa läänеosas tollekordse esimehe J. Härmatare initsiatiivil — et oleks oma tuba ja oma luba. See oli aeg, mil koguduses oli elevust ja liikmed parimais eluaastais. Nüüd on enamik liikmeid jõudnud pensioni-ikka, on jäänud aga koguduse kandetugedeks tänasenі. Nüüd oodatakse, et noorem generatsioon, keda üsna arvukalt on Ottawasse asunud ka emakeelsest jumalasõnast huvitatuina kogudusega ühineksid ja oleksid järgmistel aastakümnetel koguduse edasiviijateks ja kandjateks. Ottawas eluneb 130—140 kaasmaalast.

Koguduse orgniseerijaks oli õp. J. Teras, kes oli Rootsist saabunud Kanadasse ja asus elama Ottawasse. Väike grupp kaasmaalasi oli enne seda ühinenud Kanada Peetri kogudusega, ja jäänud sinna liikmeiks, kelledele eestikeelseid jumalateenistusi käis Montrealist pidamas praegune piiskop K. Raudsepp. Esimene Eesti koguduse — Pauluse koguduse — teenistus peeti 18. veebruaril 1951. Seilest ajast edasi on jätkunud teenistused 30 aastat korrapäraselt, Enamiku sellest ajast — 27 aastat on kogudust teeninud õp. O. Gnadenteich, kes esimesed viis aastat elas Ottawas. Koguduse oma järjekindla, kuigi viimastel aastatel harvemate teenistustega — on jäänud enamiku eestlasi ühendavaks organiks nii palju kui antud olukordades võimalik. Kuigi kogudus elas vööras kirikus, kujunes St. Pauli Lutheri Usu kirik kohaks, kus ka rahvuslikud ja kultuurilised üritused leidsid aset olgu need solistide või kooride kontserdid, kunstinäitused, rahvuslike tähtpäevade tähistamine.

Koguduse juhatusse kuuluvad esimees Erich Järvlepp ja liikmed Walter Albert, M. Forapson, G. Leesti ja O. Vanda. Naisringi esinaiseks on kauemat aega olnud Ilse Meere.

Brezhnev käseb pingutada püksirihma

Olukord on ühe vanema eestlase jutustuse järele, kes viibis okupeeritud Eestis, halb. Kõigist toitainetest on suur puudus Tallinnas ja veel suurem puudus väiksemates keskustes. Vabrikutöölistele on korraldatud eesõigustatud korras töökohal toitlustamist, kuid vaesed naised, lapsed ja eriti vanainimesed, kes tööl ei käi, kannatavad sageli tühja kõhtu.

Isegi kõikvõimas N. Liidu president L. Brezhnev oli oma 16. nov. kõnes sunnitud tunnistama „rahvaste päradiisile" Nõukogude Venemaale alandavat olukorda, et N. Liidu majandus on suurtes raskustes pärast juba kolmandat kehva lõikust. Õli ja teiste maapõuevarade tootmine oli samuti tagasihoidlik.

Kuid vaatamata sellele ei võeta midagi ette, et relvadele ja sõjaväele ning välispropagandale kulutatud summasid kärpida. Valitsuse poolt rangelt kontrollitud press kinnitab, et rahval tuleb pingutada, kuid relvade ja sõjaväe kulude kärpimisest pole juttugi.

L. Brezhnev märkis, et toitained on esmaklassilised tarbeained ja nende tootmisele tuleb panna suuremat rõhku. Käseb teravilja toodangut tõsta 64 miljoni tonni võrra.

Välismaised eksperdid, kes tunnevad N. Liidu kolhoosimajandust, väidavad, et ilma põhjalikumate ümberkorraldusteta N. Liidu põllumajandus ei saa paraneda. Kuid Brezhnev leidis oma kõnes, et liiga palju põllumajandustooteid läheb hukka. Kartulid külmetavad ja mädanevad panipaikade puudusel ja transportimisel. Osa teraviljast läheb transpordil kaduma, sest autokastid on pragudega. Teeääred on viljateri täis. Nooremad inimesed põgenevad maalt Moskvasse, kus toitaineid kõige rohkem saada. Rahvas peaks töötama kõvemini, kuid selleks puudub rahval huvi.

Kuid keeruliste ja võimsate relvade tootmine toimub suure hooga. On kuuldusi, et toitaineid tuleb viia toidu kaartidele, et kindlustada igale ühele teatud minimaalse normi kättesaamist.

VALLAKOHUS EESTIS
Kui mõisahärra oli kohtu kirjutajaks!

Ligi kahe sajandi vältel on eesti maa- ehk külaühiskonna tähtsamaks omaenda liikmeist koosnevaks amet. kohaks olnud vallakohus. Kuigi pigistatud kohaliku mõisavõimu suvapiiridesse ja algul üsna nõrguke, omandas ta aja möödudes ikka enam jõudu ning visadust vastupanemaks mõisavõimu omavoliilegi.

Vaatamata asjaolule, et vallakohtute praktikas vormus ning avaldus maarahva tolleaja elukord ja igapäeva nägu kohalike tavade ja talupoegliku arukuse avaldusena, pole meie vanemas ajalookäsituses nendele omistatud kuigivõrd tähelepanu. Seda puudust tahab leevendada August Traat oma mullu kodumaal avaldatud teosega: „Vallakohus Eestis 18. sajandi keskpaigast kuni 1866. aasta reformini." (Tallinn, kirjastus „Eesti Raamat", 1980, 250 lk.). Millist taotlust tule lugeda igati õnnestunuks!

Autor on süstemaatiliselt uurinud ja käsitanud vallakohtu institutsiooni tekkimist, arengut ja funktsioneerimist, mis on aegade kestel varieerunud kõikides osades ja ametliku nimetusegi poolest. Selles laialivalguvas ainehulgas kindlama ülevaate saamiseks on autor vallakohtu (üldi. ses mõttes) arenguloo jaotanud kahte peaperioodi: I. Pärisorjuslik ja feodalismi lagunemise ajastu (18. sajandi keskpaigast kuni 1866. aasta vallareformini) ja II. Kapitalismiajastu (1866—1940).

Esimene, s.o. autori poolt teoses käsitatud põhiperiood hõlmab 1) ükstikute mõisnike endi initsiatiivil asutatud vallakohtud, 2) talurahvaseadustega asutatud vallakohtud Eestimaal ja Liivimaal, mis sellistena tegutsesid vaid neli- kuni kuusteist aastat, ja 3) pärisorjuse kaotamisel rajatud nn. kogukonnakohtud Liivimaal (1820—1866). Viimase osa käsitamisele on pühendatud umbes pool raamatu tekstist, kusjuures aluseks on olnud suurel määral originaalset allikmaterjali.

Esimese vallakohtu asutamist C. J. Mellini poolt Tuhala mõisas käsitab autor pikemalt mitmesuguste andmete najal, kuna otsesed teated selle kohta puuduvad. On püütud ka selgitada ajaloolisi, majanduslikke ja psühholoogilisi eeldusi, mis tõukasid mõisaomanikku selleks ettevõtteks. Vallakohtu asutamisajana Tuhalas peab autor tõenäoliseks ajavahemikku 1747—1757.

19. saj. esimestel aastatel reguleeriti talurahva elukorda ning suhteid mõisaga juba sellekohase regulatiivi (1802) ja talurahvaseadustega (1804). Selleks oli mõisnikel tekkinud ka teatav sundiv olukord (talurahva rahutused, keskvalitsuse surve). Uhtlasi leiutati, et on üsna kasulik mõisa sundvõimu teostada talurahva enda esindajate, s.o. talunikest koosneva vallakohtu kaudu, mille taha võis varjata mõisa sunni ning omavoli. Sel viisil, nagu ütleb autor, pääses võidule eelmisel sajandil tekkinud vallakohtu idee ja leidis seadusliku rakendamist. Vallakohtute iga sel perioodil oli üsna lühike. Eestimaal nad kaotati talurahva vabastamisseadusega ja asendati nn. koguduse kihelkonnakohtuga (1817), Liivimaal aga muutusid ametlikult nn. kogukonnakohtuiks (1820).

**Nimet. perioodi vallakohtud (ametlikult ka mõisakohtud) on leidnud käsitamist peatükkides nagu — Vallakohtu korraldus, Vallakohtu menetlus, Vallakohtute sisseseadmine ja võitlus isandavõimuga Lõuna-Eesti mandriosas (s.o. välja arvatud Saaremaa) ja Lõuna-Eesti vallakohtute praktika põhijooni. Vallakohtu tegevus oli halduslike ja politseiliste ülesannetega niivõrd läbi põimitud, ütleb autor, et on peaaegu võimatu neid eraldada kohtumõistmisest. Nii kuulus vallakohtule majandusliku ja tsiviilkorra, aga ka kriminaalkorra alla kuuluvate asjade otsustamine, samuti talurahva ja mõisa vaheliste lepingute sõlmimine, talurahva kohustuste määramine, talurahva ja mõisa vaheliste vaidluste lahendamine, talurahva ja mõisa vahelise kohtuvaidluse korral tunnistajate ülekuulamine, talurahva ja mõisa vahelise kohtuvaidluse korral tõendite kogumine, talurahva ja mõisa vahelise kohtuvaidluse korral kohtuotsuse täitmine, talurahva ja mõisa vahelise kohtuvaidluse korral kohtuotsuse täitmise järelevalve